

Pradžia>Šeimos teisė ir paveldėjimas>Paveldėjimas>Teisų in rem pritaikymas

Teisų in rem pritaikymas

ES šalyje paveldėtojai gali įgyti kitoje ES šalyje suteikiamas paveldėjimo teises, jeigu teisės yra pritaikytos tiek, kad jos iš esmės atitinka jų gyvenamosios vietos šalyje turimas teises.

Kad įpėdiniams arba testamentinės išskirtinės gavėjams kitoje ES valstybėje būtų sudaryta galimybė naudotis teisėmis, kurios buvo sukurtos arba jiems perleistos paveldėjimo būdu, **Paveldėjimo reglamentas** numato, kad nenumatyta teisė *in rem* (teisė į nekilnojamąjį arba kilnojamąjį turtą) turi būti priderinta prie panašiausios lygiavertės kitos ES valstybės teisėje numatytos teisės *in rem*. Pritaikant teisę *in rem* turėtų būti atsižvelgiama į tikslus ir interesus, kurių siekiama konkrečia teise, ir su ja siejamas pasekmės.

Šiuo tikslu **Europos teisminis tinklas civilinėse ir komercinėse bylose** paskelbė informacinius biuletenius apie nacionalinę teisę, kuriuose paaiškinama:

teisės *in rem*, kurios galėtų kilti iš paveldėjimo;

ar tokios teisės *in rem* įregistruojamos teisų į nekilnojamąjį ar kilnojamąjį turtą registre;

jų registracijos pasekmės;

specialios taisyklės ir tvarka, taikomos teisės *in rem* pritaikymui.

Norėdami susipažinti su informaciniu biuleteniu apie nacionalinę teisę ir teisų *in rem* pritaikymui taikoma tvarka, spustelėkite atitinkamą valstybinę vėliavą šiame puslapyje.

Paskutinis naujinimas: 11/05/2022

Šį puslapį tvarko Europos Komisija. Šiame tinklalapyje pateikta informacija nebūtinai atitinka Europos Komisijos oficialią poziciją. Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą informaciją arba duomenis. Informacija apie ES tinklalapių autorių teises pateikiama teisiniame pranešime.

Teisų in rem pritaikymas - Belgija

1 Kokios teisės in rem galėtų kilti iš paveldėjimo pagal šios valstybės narės teisę?

Daiktinės teisės, kurios gali atsirasti iš paveldėjimo pagal Belgijos teisę, yra nuosavybės teisė ir jos sudedamosios dalys, t. y.:

- uzufuktas (Civilinio kodekso (*Code civil*) 745bis straipsnis);
- naudojimas ir gyvenimas (Civilinio kodekso 625 straipsnis);
- servitutas (Civilinio kodekso 637 straipsnis);
- užstatymas ir ilgalaikė nuoma (ilgalaikės nuomos teisės).

2 Ar šios teisės in rem įregistruojamos teisų į nekilnojamąjį ar kilnojamąjį turtą registre ir, jei taip, ar toks įregistravimas privalomas? Kuriame registre (-uose) jos įregistruojamos ir kokie yra įregistravimo reikalavimai ir tvarka?

Kai asmuo tampa nuosavybės teisės ar vienos iš jos sudedamųjų dalių turėtoju įgijęs šią teisę mirties atveju, šis asmuo tampa *erga omnes* savininku. Kitaip tariant, kai tokia teisė perduodama mirties atveju (pagal paveldėjimą arba testamentą), tokio perdavimo nereikia įregistruoti turto registre. Šis atvejis nėra nurodytas Hipotekos įstatymo (*loi hypothécaire*) 1 straipsnyje, kuriame tiksliai apibrėžti atvejai, kai daiktinės teisės perdavimas turi būti užregistruotas, kad būtų privalomas tretiesiems asmenims.

3 Kokios pasekmės yra siejamos su teisų in rem įregistravimu?

Netaikoma.

4 Ar yra nustatytos specialios taisyklės ir tvarka, skirtos teisės in rem, į kurią asmuo turi teisę pagal paveldėjimą taikytiną teisę, pritaikymui, jeigu valstybės narės, kurioje remiamasi teise, teisėje tokia teisė in rem nėra žinoma?

Šiuo metu nėra nustatyta jokių specialių taisyklių ar procedūrų dėl daiktinės teisės pritaikymo.

Paskutinis naujinimas: 31/05/2019

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisų taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Teisų in rem pritaikymas - Bulgarija

1 Kokios teisės in rem galėtų kilti iš paveldėjimo pagal šios valstybės narės teisę?

Pagal galiojančius Bulgarijos teisės aktus iš paveldėjimo gali kilti visos daiktinės teisės. Specialios nuostatos, kuria būtų apribojamos arba panaikinamos kurios nors iš šių teisų, susijusių su mirusio asmens įpėdiniams po jo mirties pereinančiu turtu, nėra.

2 Ar šios teisės in rem įregistruojamos teisų į nekilnojamąjį ar kilnojamąjį turtą registre ir, jei taip, ar toks įregistravimas privalomas? Kuriame registre (-uose) jos įregistruojamos ir kokie yra įregistravimo reikalavimai ir tvarka?

Pagal Nuosavybės įstatymo (bulg. *Zakon za sobstvenostta*, ZS) 112 straipsnį privaloma registracija taikoma:

- 1) visiems dokumentams, kuriais perduodama nuosavybės teisė arba nustatoma, perduodama, pakeičiama arba panaikinama kita daiktinė teisė į nekilnojamąjį turtą, taip pat dokumentams, kuriais pripažįstamos tokios teisės;
- 2) sutartims, kuriomis perduodamas mirusio asmens turtas, apimantis nekilnojamąjį turtą;
- 3) dokumentams, kuriais atsisakoma daiktinių teisų į nekilnojamąjį turtą;
- 4) susitarimams dėl nekilnojamojo turto objektų padalijimo ir įrašams apie tokių nekilnojamojo turto objektų teisminį padalijimą;
- 5) mirusio asmens arba testamentinės išskirtinės gavėjų prašymams atskirti mirusio asmens nekilnojamąjį turtą;
- 6) susitarimams dėl ginčų, susijusių su registruotiniais dokumentais, ir teisiškai galiojantiems teismo sprendimams, kuriais pakeičiami 1 punkte nurodyti dokumentai, bei sprendimams, kuriais patvirtinamas pirmesniuose punktuose nurodytų registruotinių dokumentų buvimas;
- 7) paskelbtų testamentų, kurių dalykas yra nekilnojamasis turtas ir teisės į nekilnojamąjį turtą, dublikatams;
- 8) prašymams panaikinti registruotinus teismo sprendimus.

Pirmiau išvardytas priemonės registruoti privaloma.

Iš esmės tokios registracijos poveikis lygiavertis viešam paskelbimui, t. y. pagal Registracijos taisyklių (bulg. *Pravilnik za vpisvaniyata*) 1 straipsnį taip užtikrinamas registruotinių priemonių matomumas.

Tokia registracija taip pat turi apsauginį poveikį, tačiau jis aktualus tik konkrečiais ZS 114 straipsnyje nurodytais atvejais, kai toje teisės normoje konkrečiai nurodyti pareiškimai užregistruojami siekiant užtikrinti, kad ieškovo teisėmis būtų galima remtis ginčijant visas teises, kurias trečiosios šalys įgijo po registracijos.

Registracija atliekama registro tarnybos, kurios jurisdikcijai priklauso nekilnojamojo turto buvimo vieta, registracijos specialisto nurodymu, įtraukiant registruotinus dokumentus į plačiai visuomenei prieinamus registrus, kuriuos sudaro:

- 1) 4 straipsnio a punkte nurodyti notariniai dokumentai ir
- 2) visi kiti 4 straipsnyje nurodyti dokumentai.

Registracijos taisyklių 4 straipsnio a punkte nurodyti notariniai dokumentai (visi dokumentai, kuriais perduodama nuosavybės teisė (pardavimas, dovanojimas, mainai, perdavimas už užmokestį, perleidimas už pareigą rūpintis ir išlaikyti ir kt.) arba nustatoma, perduodama, keičiama arba panaikinama kita daiktinė teisė (teisė naudotis, pastato nuosavybės teisė ir kt.) į nekilnojamąjį turtą, taip pat dokumentai, kuriais pripažįstamos tokios teisės (notariniai patvirtinimo dokumentai, valstybės nuosavybės dokumentai, savivaldybės nuosavybės dokumentai, kiti teisės aktuose konkrečiai numatyti dokumentai)) ir visi kiti 4 straipsnyje nurodyti dokumentai arba jų dublikatai įregistruojami šalių, notaro ar bet kurios registracija suinteresuotos šalies rašytiniu prašymu. Registro tarnybos specialisto įvykdyti notariniai dokumentai ir registro tarnybos specialisto paskelbti testamentų dublikatai įregistruojami to specialisto iniciatyva.

Registracijai turi būti pateikti du identiški 4 straipsnio a punkte nurodytų notarinių dokumentų originalai.

Kad dokumentas būtų įregistruojamas, turi būti pateikiami bet kurio kito 4 straipsnyje nurodyto dokumento originalas ir oficialiai patvirtintas to originalo dublikatas arba du tokie dublikatai, o jeigu originalo pateikti neįmanoma, atitinkamai turi būti pateikiami du paskelbtų testamentų, kurių dalykas yra nekilnojamas turtas ir teisės į nekilnojamąjį turtą, notariniai dublikatai. Kai registracija atliekama notaro prašymu, turi būti parengti trys identiški originalai ir atitinkamai trys dublikatai.

Taip pat leidžiama įregistruoti oficialiai patvirtintus išrašus, kuriuose turi būti nurodytos esminės registruojamo dokumento sąlygos.

Registracija atliekama registro tarnybos specialisto nurodymu iš karto po to, kai dokumentas įtraukiamas į atitinkamą gaunamų dokumentų registrą ir šiuo tikslu ant paties dokumento užrašomas numeris, kuriuo dokumentas įtraukiamas į registrą, taip pat data ir registro knygos, kurioje atliekamas įrašas, tomas ir puslapis.

Registro tarnybose, naudojančiose programinę įrangą papildomiems įrašams apie nekilnojamąjį turtą laikyti, įrašo numeris įrašomas ir į registruojamą dokumentą.

Dokumentas įtraukiamas į atitinkamą knygą, o antrasis įregistruoto dokumento originalas per tris dienas gražinamas pareiškėjui.

Jeigu registracija atliekama notaro prašymu, trečias ir papildomi įregistruoto dokumento originalai gražinami, ant kiekvieno iš jų užrašius 1 dalyje nurodytus duomenis.

Registro tarnybos specialisto įvykdytas dokumentas įregistruojamas iš karto po dokumento įvykdymo. Registro tarnybos specialistas, įvykėdęs dokumentus, negali nurodyti atlikti jokių veiksmų, kol šie dokumentai nėra įregistruoti, priešingu atveju gresia atsakomybė.

Kai registruojamos vedybų sutartys, nekilnojamojo turto objektų padalijimo dokumentai, susitarimai dėl jų ir skirtingose apylinkėse esančių nekilnojamojo turto objektų mainai, turi būti pateikiami bent du dublikatai kiekvienai apylinkei ir turi būti pridėamos reikiamos sumos išlaidoms padengti.

Kai registracija tinkamai atliekama, kitoms apylinkėms skirti originalai nedelsiant išsiunčiami registruoti turto buvimo vietoje, nurodant, kad reikiami mokesčiai yra surinkti. Tokie dokumentai registro tarnybos specialisto nurodymu įregistruojami kiekvienoje apylinkėje, kurioje buvo prašyta atlikti registraciją.

3 Kokios pasekmės yra siejamos su teisių in rem įregistravimu?

Privalo būti registruojami visi dokumentai, kuriais perduodama nuosavybės teisė arba nustatoma, perduodama, keičiama arba panaikinama kita daiktinė teisė į nekilnojamąjį turtą, taip pat visi dokumentai, kuriais pripažįstamos tokios teisės, išskyrus atvejus, nurodytus Registracijos taisyklių 5 straipsnyje (kai dokumentai neprivalo būti registruojami). Visi šie dokumentai reglamentuojami Nuosavybės įstatymo 113 straipsnyje, kuriame nurodyta, kad jais negalima remtis trečiųjų šalių atžvilgiu, kol jie nėra įregistruoti, jeigu šios trečiosios šalys iš to paties savininko įgijo ankstesnes daiktines teises į nekilnojamąjį turtą ir šias teises įregistravo.

Šia prasme, kaip nurodyta teisės aktuose, veiksminga galimybė remtis visais dokumentais, kuriais įformintas disponavimas daiktinėmis teisėmis į nekilnojamąjį turtą, priklauso nuo registracijos fakto, jeigu minėtuose dokumentuose tokia registracija yra numatyta, nes šių dokumentų įtraukimo į registrą tikslas – užtikrinti daiktinių teisių į nekilnojamąjį turtą turėjimo aiškumą, patikimumą ir stabilumą ir suderinti dokumentų, kuriais skirtingi asmenys remiasi kaip iš vieno ir to paties pirmesnio teisių turėtojo kylančių teisių į vieną ir tą patį nekilnojamojo turto objektą šaltiniu, prieštaravimą vienas kitam, t. y. tokius dokumentus įregistravus jie tampa viešai prieinami ir turi apsauginį poveikį.

Kaip jau minėta 2 punkte, registracija tokį poveikį turi visiems Nuosavybės įstatymo 112 straipsnyje ir Registracijos taisyklių 4 straipsnyje nurodytiems dokumentams, o kai du tokie dokumentai prieštarauja vienas kitam, ginčas dėl to, kuris dokumentas turi viršenybę, išsprendžiamas remiantis būtent registracijos momentu.

4 Ar yra nustatytos specialios taisyklės ir tvarka, skirtos teisėms in rem, į kurią asmuo turi teisę pagal paveldėjimą taikytiną teisę, pritaikymui, jeigu valstybės narės, kurioje remiamasi teise, teisėje tokia teisė in rem nėra žinoma?

Bulgarijos teisės aktuose nenustatyta konkrečių taisyklių ar procedūrų nežinomoms daiktinėms teisėms adaptuoti.

Paskutinis naujinimas: 31/08/2021

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontakcinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Teisių in rem pritaikymas - Čekija

1 Kokios teisės in rem galėtų kilti iš paveldėjimo pagal šios valstybės narės teisę?

Iš paveldėjimo gali kilti toliau nurodytos daiktinės teisės:

teisė nuosavybės teise turėti turtą (jos registracija netrukdo naudotis kitomis daiktinėmis teisėmis),

teisė statyti (jos registracija nekilnojamojo turto atžvilgiu netrukdo naudotis kitomis daiktinėmis teisėmis),

servitutas (jo registracija nekilnojamojo turto atžvilgiu netrukdo naudotis kitomis daiktinėmis teisėmis),

hipoteka: 1) jeigu hipoteka suvaržomas žemės sklypas, tai galima padaryti tik sutinkant hipotekos gavėjui, 2) norint perduoti hipoteka suvaržytą orlaivį, reikalingas hipotekos gavėjo sutikimas,

kreditorinio reikalavimo pirmumo teisė,

nuosavybės teisės perdavimas kaip prievolės įvykdymo užtikrinimo priemonė (nuosavybės teisės perdavimo registracija viešajame registre (pvz.,

nekilnojamojo turto, ribotos atsakomybės bendrovės akcijų dalies, prekių ženklų atveju) netrukdo naudotis kitomis daiktinėmis teisėmis),

pirmenybės teisė įsigyti (sutarimi nustatytos pirmenybės teisės įsigyti nekilnojamąjį turtą registracija netrukdo naudotis kitomis daiktinėmis teisėmis).

2 Ar šios teisės in rem įregistruojamos teisių į nekilnojamąjį ar kilnojamąjį turtą registre ir, jei taip, ar toks įregistravimas privalomas? Kuriame registre (-uose) jos įregistruojamos ir kokie yra įregistravimo reikalavimai ir tvarka?

Turėjimo teisė:

ši teisė į nekilnojamąjį turtą įregistruojama žemės registre, registracija yra privaloma. Registracijos reikalavimus ir registravimo procedūrą žr. adresu <http://www.cuzk.cz/English/Cadastre-of-Real-Estate/Registration-into-the-Cadastre-of-Real-Estate/Registration-into-the-Cadastre-of-Real-Estate.aspx>;

ši teisė įregistruojama į tam tikrą kilnojamąjį turtą, pvz., į

ribotos atsakomybės bendrovės akcijas (įregistruojama komercinės veiklos registre): registracija yra privaloma, registracijos reikalavimus ir registravimo procedūrą žr. adresu <https://or.justice.cz/ias/ui/podani>,

registruoti vertybiniai popieriai (įregistruojami Centriniam vertybinių popierių depozitoriume): registracija yra privaloma, registracijos reikalavimus ir registravimo procedūrą žr. adresu <https://www.cdcp.cz/index.php/en/general-public/how-to-arrange/legacy>,

taikomieji dizainai, pramoniniai dizainai, prekių ženklai, patentai, geografinės nuorodos ir kilmės nuorodos (įregistruojami Pramoninės nuosavybės tarnyboje): registracija yra privaloma, registracijos reikalavimus ir registravimo procedūrą žr. adresu <http://www.upv.cz/cs/sluzby-uradu/formulare/vyplnitelne-pdf.html>,

transporto priemonės (įregistruojamos transporto priemonių registre): registracija yra privaloma, registracijos reikalavimus ir registravimo procedūrą žr. adresu <https://www.mdcz.cz/Media/Media-a-tiskove-zpravy/Aktualizovane-otazky-a-odpovedi-k-problematicke-zna>,

laivai (įregistruojami laivų registre): registracija yra privaloma, registracijos reikalavimus ir registravimo procedūrą žr. adresu <https://www.mdcz.cz/Dokumenty/Namorni-urad-CR/Namorni-rejstrik-CR>,

orlaiviai (įregistruojami orlaivių registre): registracija yra privaloma, registracijos reikalavimus ir registravimo procedūrą žr. adresu <http://www.caa.cz/letadla/letecky-rejstrik>.

Teisė statyti: ši teisė į nekilnojamąjį turtą visada įregistruojama žemės registre, registracija yra privaloma, registracijos reikalavimus ir registravimo procedūrą žr. ten, kur aprašyta teisė nuosavybės teise turėti nekilnojamąjį turtą.

Servitutas: ši teisė į nekilnojamąjį turtą visada įregistruojama žemės registre, registracija yra privaloma, registracijos reikalavimus ir registravimo procedūrą žr. ten, kur aprašyta teisė nuosavybės teise turėti nekilnojamąjį turtą.

Kreditorinio reikalavimo pirmumo teisė:

ši teisė į nekilnojamąjį turtą įregistruojama žemės registre, registracija yra privaloma, registracijos reikalavimus ir registravimo procedūrą žr. ten, kur aprašyta teisė nuosavybės teise turėti nekilnojamąjį turtą,

ši teisė į ribotos atsakomybės bendrovės akcijų dalį įregistruojama komercinės veiklos registre, registracija yra privaloma, registracijos reikalavimus ir registravimo procedūrą žr. ten, kur aprašyta teisė nuosavybės teise turėti ribotos atsakomybės bendrovės akcijų dalį,

ši teisė į registruotus vertybinius popierius įregistruojama Centriniam vertybinių popierių depozitoriume, registracija yra privaloma, registracijos reikalavimus ir registravimo procedūrą žr. ten, kur aprašyta teisė nuosavybės teise turėti registruotus vertybinius popierius,

ši teisė į prekių ženklus, pramoninius dizainus ir patentus įregistruojama Pramoninės nuosavybės tarnyboje, registracija yra privaloma, registracijos reikalavimus ir registravimo procedūrą žr. ten, kur aprašyta teisė nuosavybės teise turėti taikomuosius dizainus, pramoninius dizainus ir kt.,

ši teisė į nekilnojamąjį turtą, neįregistruotą žemės registre, taip pat į kolektyvinę nuosavybę, kūrinius ir kitą kilnojamąjį turtą (jeigu notarinio dokumento forma yra sudarytas susitarimas dėl užtikrinimo priemonės) įregistruojama užtikrinimo priemonių registre, registracija yra privaloma, registracijos reikalavimus ir registravimo procedūrą žr. adresu <https://www.nkcr.cz/sluzby/overovani-a-vypisy-z-rejstrikuvyhledavani-v-rejstricich-a-kontaktne-misto-czech-point>.

Kreditorinio reikalavimo pirmumo teisė: oficialiuose įrašuose neįregistruota.

Nuosavybės perdavimas kaip prievolės įvykdymo užtikrinimo priemonė:

ši teisė į nekilnojamąjį turtą įregistruojama Nekilnojamojo turto registre, registracija yra privaloma, registracijos reikalavimus ir registravimo procedūrą žr. ten, kur aprašyta teisė nuosavybės teise turėti nekilnojamąjį turtą,

ši teisė į ribotos atsakomybės bendrovės akcijų dalį įregistruojama komercinės veiklos registre, registracija yra privaloma, registracijos reikalavimus ir registravimo procedūrą žr. ten, kur aprašyta teisė nuosavybės teise turėti ribotos atsakomybės bendrovės akcijų dalį,

ši teisė į prekių ženklus, pramoninius dizainus ir patentus įregistruojama Pramoninės nuosavybės tarnyboje, registracija yra privaloma, registracijos reikalavimus ir registravimo procedūrą žr. ten, kur aprašyta teisė nuosavybės teise turėti taikomuosius dizainus, pramoninius dizainus ir kt.

Pirmenybės teisė įsigyti:

sutartimi nustatyta pirmenybės teisė įsigyti nekilnojamąjį turtą įregistruojama žemės registre, registracija yra privaloma, registracijos reikalavimus ir registravimo procedūrą žr. ten, kur aprašyta teisė nuosavybės teise turėti nekilnojamąjį turtą,

sutartimi nustatyta pirmenybės teisė įsigyti ribotos atsakomybės bendrovės akcijų dalį įregistruojama komercinės veiklos registre, registracija yra privaloma, registracijos reikalavimus ir registravimo procedūrą žr. ten, kur aprašyta teisė nuosavybės teise turėti ribotos atsakomybės bendrovės akcijų dalį,

sutartimi nustatyta pirmenybės teisė įsigyti prekių ženklus, pramoninius dizainus ir patentus įregistruojama Pramoninės nuosavybės tarnyboje, registracija yra privaloma, registracijos reikalavimus ir registravimo procedūrą žr. ten, kur aprašyta teisė nuosavybės teise turėti taikomuosius dizainus, pramoninius dizainus ir kt.

3 Kokios pasekmės yra siejamos su teisių in rem įregistravimu?

Kalbant apie daiktinių teisių įregistravimą mirus pradiniam savininkui (t. y. daiktinių teisių perdavimą), jų įregistravimas visada turi konstatuojamąjį poveikį. Palikimas įgyjamas būtent mirus testatoriui, tokį įgijimą turi patvirtinti teismas. Teismo nutartimi dėl paveldėjimo teisiniai santykiai paskelbiami galiojančiais testatoriaus mirties dieną. Šis principas nėra tiesiogiai nustatytas teisės aktuose konkrečių viešųjų registru atžvilgiu.

4 Ar yra nustatytos specialios taisyklės ir tvarka, skirtos teisės in rem, į kurią asmuo turi teisę pagal paveldėjimą taikytiną teisę, pritaikymui, jeigu valstybės narės, kurioje remiamasi teise, teisėje tokia teisė in rem nėra žinoma?

Nėra konkrečių normų, kuriomis būtų pritaikomos Čekijos teisės sistemoje nežinomos užsienio daiktinės teisės.

Paskutinis naujinimas: 25/01/2021

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktnės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija nepiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Teisių in rem pritaikymas - Vokietija

1 Kokios teisės in rem galėtų kilti iš paveldėjimo pagal šios valstybės narės teisę?

Pagal Vokietijos teisę visas palikėjo turtas, t. y. visos teisės ir prievolės, jam mirus pereina įpėdinams. Jeigu palikėjas palieka savo turtą keliems įpėdinams, jis tampa bendrąja įpėdinių nuosavybe pagal Civilinio kodekso (vok. *Bürgerliches Gesetzbuch* – BGB) 2032 straipsnį. Iš paveldėjimo naujos daiktinės teisės neatsiranda. Testamentinės išskirtinės ir palikėjo nurodymai dėl turto padalijimo galioja tik pagal prievolių teisę.

Tačiau patirtis, įgyta nuo ES paveldėjimo reglamento įsigaliojimo, parodė, kad problemų visų pirma gali sukelti valios pareiškimo apribojimai, nes Vokietijos teisėje (pagal Civilinio kodekso 2100–2146 straipsnius) galioja nuostatos, susijusios su laikinoju ir galutiniu paveldėjimu (vok. *Vor- und Nacherbfolge*). Pagal šį procesą palikėjas paskiria tam tikrą skaičių turą iš eilės paveldinčių asmenų, ir vienas asmuo (galutinis įpėdinis, vok. *Nacherbe*) tampa įpėdiniu tik po to, kai įpėdiniu prieš tai buvo kitas asmuo (laikinis įpėdinis, *Vorerbe*). Tačiau galutinis įpėdinis, mirus palikėjui, įgyja lūkesčio teisę (vok. *Anwartschaftsrecht*). Lūkesčio teisė yra teisiškai saugi padėtis, susidaranti keliuose aktuose reglamentuojamais įgijimo atvejais, kai pirmasis naudos gavėjas nebegali vienašališkai užkirsti kelio kitam naudos gavėjui vėliau įgyti nuosavybę (vok. **Eigentumserwerb**). Lūkesčio teisė nėra tiesiogiai reglamentuojama Civiliniame kodekse. Todėl, kadangi daiktinių teisių sąrašas yra baigtinis (*numerus clausus* pagal nuosavybės teisę), lūkesčio teisės tokioms teisėms priskirti negalima. Tačiau tai yra subjektyvi teisė, turinti daiktinės teisės poveikį.

Laikinis ir galutinis paveldėjimas susiję su daugeliu laikiniams įpėdiniams taikomų apribojimų ir prievolių, visų pirma su jų disponavimo teisių apribojimais. Disponavimo žeme aktai pagal vėlesnį paveldėjimą negalioja, jeigu jais pažeidžiamos galutinio įpėdinio teisės (Civilinio kodekso 2113 straipsnio 1 dalis). Ta pati nuostata taikoma disponavimo dovanomis aktams (Civilinio kodekso 2113 straipsnio 2 dalis). Tačiau palikėjas gali atleisti laikinąjį įpėdinį nuo kai kurių apribojimų, kai turtas perduodamas mirties atveju. Vėlesnio paveldėjimo pagrindu nustatyti disponavimo apribojimai turi būti įregistruoti Vokietijos žemės registre.

2 Ar šios teisės in rem įregistruojamos teisių į nekilnojamąjį ar kilnojamąjį turtą registre ir, jei taip, ar toks įregistravimas privalomas? Kuriamo registre (-uose) jos įregistruojamos ir kokie yra įregistravimo reikalavimai ir tvarka?

Pagal Vokietijos teisę visos palikėjo teisės jam mirus automatiškai pereina jo įpėdiniui arba bendraįpėdiniams. Šios teisės ir netgi teisės, kurioms būtina registracija, tuo tikslu neprivalo būti įregistruojamos registre. Kalbant apie teises, kurioms būtina registracija, atitinkamų registrų (žemės registro, įmonių registro) duomenys atsiradus palikimui nebebus tikslūs ir juos reikės pataisyti. Šiuo tikslu paveldėjimas turi būti įrodytas oficialiais arba autentiškais dokumentais arba Europos paveldėjimo pažymėjimu. Siekiami vėliau sudaryti tam tikrus sandorius (pvz., suvaržyti teises į paveldėtą žemę), įpėdinis arba bendraįpėdiniai turės pataisyti duomenis atlikdami registraciją žemės registre.

Su laikinoju ir galutiniu paveldėjimu ir su galutinio įpėdinio lūkesčio teise susiję disponavimo apribojimai taip pat tiesiogiai atsiranda palikėjo mirties momentu. Tačiau laikinis ir galutinis paveldėjimas įregistruojami žemės registre siekiant užkirsti kelią trečiosioms šalims sąžiningai įsigyti turtą be suvaržymų.

Jeigu pavieniai įpėdiniai arba naudos gavėjai pagal įstatymą arba pagal testatoriaus nurodymus dėl turto perėjimo mirties atveju turi prievolių teise pagrįstą reikalavimą į konkretų turtą, šio turto nuosavybė turi būti jiems perduodama sutartimi, sudaryta su įpėdiniais, o visos teisės į nekilnojamąjį turtą, grindžiamos oficialiais arba autentiškais dokumentais, turi būti įregistruotos žemės registre.

3 Kokios pasekmės yra siejamos su teisių in rem įregistravimu?

Paveldėjimo atveju įpėdiniui arba bendraįpėdiniams perduotų daiktinių teisių įregistravimas turi tik konstatuojamąjį poveikį. Tačiau šis įregistravimas yra pagrindas trečiųjų šalių sąžiningumui pripažinti ir yra reikalingas dėl tam tikrų vėlesnių sandorių.

4 Ar yra nustatytos specialios taisyklės ir tvarka, skirtos teisėms in rem, į kurią asmuo turi teisę pagal paveldėjimą taikytiną teisę, pritaikymui, jeigu valstybės narės, kurioje remiamasi teise, teisėje tokia teisė in rem nėra žinoma?

Vokietijos teisėje neregamentuojamos daiktinės teisės paprastai pritaikomos pagal įstatymais nustatytą panašią Vokietijos teisinę koncepciją. Kadangi bet kuriai registravimo procedūrai visada reikalingas saugus registracijos pagrindas, įpėdiniams gali tekti surašyti papildomą perdavimo aktą, kaip reikalaujama Vokietijos teisėje, kai teikiami reikalavimai pagal prievolių teisę. Kaip nurodyta ES paveldėjimo reglamento 1 straipsnio 2 dalies 1 punkte, reglamentas neturi poveikio registravimo procedūroms.

Paskutinis naujinimas: 25/08/2021

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Teisių in rem pritaikymas - Estija

1 Kokios teisės in rem galėtų kilti iš paveldėjimo pagal šios valstybės narės teisę?

Bendrai Estijos teisėje taikomas universalus teisių perėmimo principas, pagal kurį mirusiojo asmens nuosavybė (palikimas), įskaitant mirusiojo teises ir prievoles, pereina kitam asmeniui (paveldėtoji). Jei yra daugiau nei vienas paveldėtojas, palikimas jiems priklauso bendrai pagal Paveldėjimo teisės įstatymo 147 straipsnį. Dėl paveldėjimo naujų teisių neatsiranda. Testamente išdėstyti nurodymai (testamentu paliktas turtas ir nurodymai, kaip palikimas turėtų būti padalytas) priskiriami tik prievolių teisei.

Tam tikrais atvejais pergyvenęs mirusiojo sutuoktinis gali prašyti servituto nuosavybei, kuri buvo sutuoktinių bendra nuolatinė gyvenamoji vieta (Paveldėjimo teisės įstatymo 16 straipsnio 3 dalis), jei tokia teisė yra prievolių teise pagrįstas reikalavimas, o ne daiktinė teisė.

Paveldėtojo teisė į nuosavybės teises, susijusias su paveldimu turtu, gali būti ribojama tais atvejais, kai jis arba ji yra laikinas paveldėtojas, kuriam buvo paskirtas tolesnis paveldėtojas (Paveldėjimo teisės akto 48 straipsnis). Tokiais atvejais žemės registre padaromas įrašas, nurodant, kad paveldėtojas yra laikinas paveldėtojas (Žemės registro įstatymo 491 straipsnis).

2 Ar šios teisės in rem įregistruojamos teisių į nekilnojamąjį ar kilnojamąjį turtą registre ir, jei taip, ar toks įregistravimas privalomas? Kuriamo registre (-uose) jos įregistruojamos ir kokie yra įregistravimo reikalavimai ir tvarka?

Nekilnojamasis turtas ir susijusios teisės įregistruojami Žemės registre. Visos nuosavybės teisės perduodamos paveldėtoji per Žemės registrą. Jeigu Žemės registro įrašas tapo neteisingas, nes jame nebuvo įregistruotas daiktinės teisės perdavimas, Žemės registro skyrius ištaiso įrašą, remdamasis naujojo daiktinės teisės savininko pateiktu įregistravimo prašymu. Dokumentas, kuriuo patvirtinamas daiktinės teisės perdavimas (paveldėjimo pažymėjimas), turi būti pridėtas prie įregistravimo prašymo (**Žemės registro įstatymo** 65 straipsnio 1 dalis). Siekiant nustatyti, ar palikėjas buvo vienintelis daiktinės teisės savininkas, ar daiktinė teisė yra jungtinė nuosavybė, prie įregistravimo prašymo kartu su paveldėjimo pažymėjimu turi būti pridėdamas nuosavybės pažymėjimas. Įregistravimo prašymas turi būti patvirtintas notaro arba pasirašytas skaitmeniniu būdu (Žemės registro įstatymo 34 straipsnio 2 dalis 1). Žemės registro skyrius gali pareikalauti, kad daiktinės teisės savininkas arba testamentu vykdytojas pateiktų įregistravimo prašymą ir reikiamus dokumentus ištaisymui atlikti ir įrašui Žemės registre padaryti, priešingu atveju skiriama bauda (Žemės registro įstatymo 65 straipsnio 1 5 dalis).

Visa kita registruotina nuosavybė taip pat pereina paveldėtoji nepriklausomai nuo įrašo registre. Paprastai įpėdinis privalo pateikti atitinkamam registruoti reikiamą informaciją ir dokumentus, susijusius su turto arba teisės paveldėjimu. Tačiau akcijų arba narystės ribotos atsakomybės bendrovėje arba statytojų asociacijoje paveldėjimo atveju notaras, patvirtinęs paveldėjimo pažymėjimą, privalo nusiųsti pranešimą apie akcijų paveldėjimą arba narystę atitinkamai Komercinės veiklos registruoti.

3 Kokios pasekmės yra siejamos su teisių in rem įregistravimu?

Visos daiktinės teisės įpėdiniams pereina pagal įstatymą ir yra nepriklausomos nuo šių teisių įregistravimo. Paprastai registro įrašai tampa negaliojantys palikimo atsiradimo momentu, ir įpėdinis apskritai privalo pasirūpinti įrašų pakeitimu.

4 Ar yra nustatytos specialios taisyklės ir tvarka, skirtos teisėms in rem, į kurią asmuo turi teisę pagal paveldėjimui taikytiną teisę, pritaikymui, jeigu valstybės narės, kurioje remiamasi teise, teisėje tokia teisė in rem nėra žinoma?

Pagal [Civilinio proceso kodekso](#) 629 straipsnį 1 asmens, turinčio užsienio teisėje pripažįstamą daiktinę teisę, prašymu teismas gali inicijuoti procesą šiai užsienio šalies daiktinei teisei pritaikyti. Jeigu reikia, teismas apklausia prašymą pateikusį asmenį. Teismas nutartyje dėl daiktinės teisės pritaikymo išdėsto, ar Estijos įstatymuose yra nurodyta daiktinė teisė, lygiavertė pritaikytinai užsienio šalies daiktinei teisei. Jeigu lygiavertė daiktinė teisė egzistuoja, teismas tai nurodo nutartyje. Jeigu, siekdamas užtikrinti nutarties dėl daiktinės teisės pritaikymo įvykdymą, prašymą pateikęs asmuo turi susisiekti su neteisminių kancleriu ar kitu asmeniu ar įstaiga, šis faktas turi būti nurodytas nutartyje. Prašymą pateikęs asmuo gali nutartį apskųsti.

Remiantis Civilinio proceso kodekso 475 straipsnio 1 dalies 10 punktu 1, daiktinių teisių pritaikymas pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 650/2012 31 straipsnį išsprendžiamas procese dėl prašymo.

Paskutinis naujinimas: 19/04/2021

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Teisių in rem pritaikymas - Graikija

1 Kokios teisės in rem galėtų kilti iš paveldėjimo pagal šios valstybės narės teisę?

Pagal Graikijos teisę daiktinės teisės, kurios galėtų būti paveldimos, yra nuosavybė, daiktiniai servitutai, įkeitimas, sąlyginis įkeitimas, hipoteka ir telkinių nuosavybė.

2 Ar šios teisės in rem įregistruojamos teisių į nekilnojamąjį ar kilnojamąjį turtą registre ir, jei taip, ar toks įregistravimas privalomas? Kuriame registre (-uose) jos įregistruojamos ir kokie yra įregistravimo reikalavimai ir tvarka?

Iš minėtųjų daiktinių teisių nekilnojamojo turto nuosavybė, hipoteka, telkinių nuosavybė ir sąlyginis įkeitimas turi būti registruojami. Nekilnojamojo turto nuosavybė, hipoteka ir telkinių nuosavybė turi būti užregistruojamos regiono, kuriame yra turtas, Kadastro tarnyboje, o sąlyginis įkeitimas turi būti užregistruojamas įkeitėjo gyvenamosios vietos arba registruotos buveinės įkeitimo priemonių registre, arba, jeigu įkeitėjas Graikijos teritorijoje negyvena arba neturi registruotos buveinės – Atėnų įkeitimo priemonių registre.

Labai svarbu Kadastro tarnybai pateikti prašymą užregistruoti tokias teises, taip pat turi būti sumokėti įstatyme nurodyti mokesčiai (žr. Įstatymą 2664/1998). Prie prašymo turi būti pridėtas registruotinas dokumentas, tyrimo diagramos, kuri buvo parengta ir pridėta prie registruotino dokumento, kopija, registruotino dokumento santrauka ir patvirtintas turto, su kuriuo susijęs registruotinas dokumentas, kadastro diagramos išrašas.

Kartu su atitinkama forma turi būti pateikiamas prašymas užregistruoti įkeitimą įkeitimo priemonių registre.

3 Kokios pasekmės yra siejamos su teisių in rem įregistravimu?

Tų daiktinių teisių įregistravimas pagal įstatymą turi steigiamąjį poveikį (žr. Įstatymą 2664/1998 12 straipsnį), nes neįregistravimas reiškia, kad nuosavybės teisės į nekilnojamąjį turtą perdavimas neįvyksta arba daiktinė teisė į nekilnojamąjį turtą nesukuriama, neperduodama arba nepanaikinama. Ta pati nuostata taikoma sąlyginio įkeitimo įregistravimui.

4 Ar yra nustatytos specialios taisyklės ir tvarka, skirtos teisėms in rem, į kurią asmuo turi teisę pagal paveldėjimui taikytiną teisę, pritaikymui, jeigu valstybės narės, kurioje remiamasi teise, teisėje tokia teisė in rem nėra žinoma?

Graikijoje nėra priimtų teisės normų ar procedūrų, kuriomis Graikijos teisėje nežinoma daiktinė teisė būtų pritaikoma pagal artimiausią toje teisės sistemoje žinomą teisę.

Paskutinis naujinimas: 06/06/2019

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Teisių in rem pritaikymas - Ispanija

1 Kokios teisės in rem galėtų kilti iš paveldėjimo pagal šios valstybės narės teisę?

Teisės *in rem* perduodamos *mortis causa*, jeigu po šių teisių turėtojo mirties jų galiojimas nenutrūksta. Prie tokių teisių priskiriama nuosavybės teisė, servitutai (drauge su nuosavybės teise į žemės valdą, kurios savininkas turi servitutą naudotis kita žemės valda), įkaitai (hipoteka, drauge su užtikrintu kreditu). Tačiau užufrukto galiojimas nutrūksta mirus užufruktą turinčiam asmeniui (Ispanijos civilinio kodekso 513 straipsnio 1 dalis).

Paveldėjimo faktas gali lemti naujų teisių *in rem* sukūrimą, tiek mirusiajam pareiškus savo paskutinę valią (pvz., paliekant užufruktą, panaudos ar būsto teises arba sukuriant servitutą), tiek įstatymu (sutuoktiniam įstatymu nustačius užufruktą, kai paveldima tiek palikus testamentą, tiek jo nepalikus).

2 Ar šios teisės in rem įregistruojamos teisių į nekilnojamąjį ar kilnojamąjį turtą registre ir, jei taip, ar toks įregistravimas privalomas? Kuriame registre (-uose) jos įregistruojamos ir kokie yra įregistravimo reikalavimai ir tvarka?

Registracija nėra privaloma, t. y. įstatymas nereikalauja, kad tai būtų atlikta siekiant įgyti teisę (išskyrus hipoteką). Tačiau registracija turto registre suteikia apsaugą teisę įregistravusiai šaliai, todėl teisės turėtojas paprastai prašo ją įregistruoti.

Testamentas, testamentinė sutartis, pareiškimas dėl įpėdinių pagal įstatymą ir Europos paveldėjimo pažymėjimas (Ispanijos hipotekos įstatymo 14 str.) – įprasti paveldėjimo dokumentai. Tačiau nors tokiu dokumentu asmeniui paprastai ir suteikiamas įpėdinio arba testamentinės išskirtinės gavėjo statusas, mirusiojo vardu prieš tai įregistruotos teisės perregistruoti iškart neįmanoma. Dalijantis paveldimą turtą teisė į konkretų objektą turi būti suteikta pritarus visiems įpėdiniams (ir turi dalyvauti notaras, antraip registracija neįmanoma). Jeigu įpėdiniai drauge nesusitaria, ginčą turės spręsti teismas.

Prieš dalijantis paveldimą turtą, įpėdinis tegali paprašyti, kad registre būtų įrašyta pastaba, jog jis turi teisę į konkretų užregistruotą paveldimo turto objektą, kad apie šią teisę žinotų trečiosios šalys.

Turto savininkui mirus testamentinės išskirtinės gavėjui įstatymu suteikiama teisė paveldėti konkretų paveldimo turto objektą (Ispanijos civilinio kodekso 882 straipsnis), tačiau testamentinės išskirtinės gavėjas negali pats jo pasisavinti (Ispanijos civilinio kodekso 885 straipsnis), nebent mirusysis jam (jai) suteikė leidimą. Testamentinės išskirtinės gavėjui įstatymu suteikiama teisė reikalauti, kad įpėdinis perduotų jam (jai) konkretų objektą, ir būtent šis notaro aktas gali būti įregistruotas. Jeigu įpėdinis prieštarauja, testamentinės išskirtinės gavėjas turės kreiptis dėl savo teisių į teismą.

Po mirties paveldimo turto padalijimui taikomos išimties: kai testatorius padalija turtą *entre vivos* arba išreikšdamas paskutinę valią ir kai yra tik vienas įpėdinis. Tam, kad būtų galima įregistruoti objektą, mokesčių administratoriams taip pat būtina pateikti atitinkamą deklaraciją, kad turto perdavimo mokesčiai buvo sumokėti.

3 Kokios pasekmės yra siejamos su teisių in rem įregistravimu?

Registracija reiškia, kad nuosavybės teisės paveldėtojas laikomas teisėtu jos turėtoju, jis (ji) turi teisę ja disponuoti ir jam (jai), kaip ir pirmesiam jos turėtoju, suteikiama tokia pati apsauga nuo bet kurio kito galimo įpėdinio, kuris savo teisių nėra įregistravęs.

4 Ar yra nustatytos specialios taisyklės ir tvarka, skirtos teisės in rem, į kurią asmuo turi teisę pagal paveldėjimui taikytiną teisę, pritaikymui, jeigu valstybės narės, kurioje remiamasi teise, teisėje tokia teisė in rem nėra žinoma?

Įstatymo Nr. 29/2015 dėl tarptautinio teisinio bendradarbiavimo 61 straipsnyje nustatyta:

„1. Jeigu sprendimu arba užsienio valstybės autentišku dokumentu reikalaujama imtis priemonių arba suteikti teises, kurios nepripažįstamos pagal Ispanijos teisę, registro tvarkytojas jas pritaikys, kiek įmanoma, prie Ispanijos teisės aktuose nustatytų arba jais pripažįstamų priemonių ar teisių, turinčių panašų poveikį, tikslą arba paskirtį, jeigu jas taip pritaikius pasiektas poveikis neviršys tokių priemonių ar teisių poveikio pagal kilmės šalies teisę. Prieš įregistrudamas teisę registro tvarkytojas praneš teisės ar priemonės savininkui apie numatomą pritaikymą.

2. Bet kuri suinteresuotoji šalis gali kreiptis į teisimą ir užginčyti pritaikymą.“

Paskutinis naujinimas: 22/02/2022

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Teisių in rem pritaikymas - Kroatija

1 Kokios teisės in rem galėtų kilti iš paveldėjimo pagal šios valstybės narės teisę?

Nuosavybės ir kitų daiktinių teisių įstatymo (kroat. *Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima*) (*Narodne Novine* (NN; Kroatijos Respublikos oficialusis leidinys) Nr. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12 ir 152/14; toliau – įstatymas) 1 straipsnio 1 dalyje nurodoma, kad, jeigu teisės aktuose nenumatyta kitaip, bet kuris fizinis asmuo ar juridinis subjektas gali turėti nuosavybės teisę ar kitas daiktines teises: servitutą, teises, kylančias iš daiktinio suvaržymo, teisę statyti ir kreditorinio reikalavimo pirmumo teisę į bet ką, kad gali būti tokių teisių objektas.

Įstatymo 128 straipsnio 2–3 dalyse nurodyta, kad bet kuris įpėdinis turi teisę prašyti žemės registre įregistruoti jo nuosavybės teisę į nekilnojamąjį turtą ir kad paveldėjimo būdu įgijus nuosavybės teisę nenutrūksta jokios daiktinės teisės į atitinkamą turtą, kurias anksčiau turėjo kiti asmenys, išskyrus tas, kurių pabaiga numatyta teisės aktuose, arba tas, kurios dėl aplinkybių pobūdžio nebegali galioti.

Įstatymo 199 straipsnio 2 dalyje ir 201 straipsnyje nurodyti šie asmeniniai servitutai: užufruktas, panauda ir teisė gyventi. Tuose straipsniuose taip pat nurodyta, kad, jeigu teisės aktuose nenumatyta kitaip, asmeniniai servitutai galioja tik tą laiką, kuriam buvo nustatyti, ir jie nustoja galioti ne vėliau negu naudos gavėjo mirties dieną.

Įstatymo 285 straipsnio 1 dalyje teigiama, kad, jeigu teisės aktuose nenumatyta kitaip, teisę statyti galima perduoti arba paveldėti kaip ir kitą nekilnojamąjį turtą.

Įstatymo 299 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad kreditorinio reikalavimo pirmumo teisės negalima atskirti nuo užstato, su kuriuo ji susieta. Tai reiškia, kad, jeigu teisės aktuose nenumatyta kitaip, asmuo, bet kuriuo teisiniu pagrindu įgyjantis užstatą, jį įgyja suvaržytą kreditorinio reikalavimo pirmumo teise.

Taigi, minėtosios nuostatos reiškia, kad daiktinės teisės, išskyrus asmeninius servitutus, yra paveldimos. Jeigu teisės aktuose nenumatyta kitaip, asmeniniai servitutai netenka galios ne vėliau kaip naudos gavėjo mirties dieną.

2 Ar šios teisės in rem įregistruojamos teisių į nekilnojamąjį ar kilnojamąjį turtą registre ir, jei taip, ar toks įregistravimas privalomas? Kuriam registre (-uose) jos įregistruojamos ir kokie yra įregistravimo reikalavimai ir tvarka?

Įstatymo 2 straipsnio 3–4 punktuose „nekilnojamasis turtas“ apibrėžiamas kaip žemės sklypas, masyvas arba plotas, įskaitant viską, kas yra neatskiriama susiję su žeme, – ant žemės ir po žeme, jeigu teisės aktuose nenumatyta kitaip, o „kilnojamasis turtas“ (arba „asmeniniai daiktai“) apibrėžiamas kaip bet koks daiktas, kurį galima perkelti iš vienos vietos į kitą ir jis nepraranda esminių bruožų ar savo esmės. Teisiniais tikslais turtas, kuris pagal savo pobūdį yra kilnojamasis, laikomas nekilnojamuoju tuo atveju, jei jis priklauso nekilnojamojo turto objektui arba jeigu jis teisės aktais prilyginamas nekilnojamajam turtui.

Įstatymo 119 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad nekilnojamojo turto nuosavybė įgyjama, kai įgijėjas įregistruoja nuosavybę žemės registre, kaip numatyta teisės aktuose. Tai gali įvykti, kai ankstesnis savininkas yra išreiškęs pageidavimą, kad nuosavybė pereitų įgijėjui, jeigu teisės aktuose nenumatyta kitaip.

Pagal įstatymo 122 straipsnio 1 dalį laikoma, kad žemės registras patikimai ir visapusiškai atspindi faktinę ir teisinę nekilnojamojo turto objekto padėtį. Todėl bet kurio asmens, veikiančio sąžiningai, t. y. pasitikinčio žemės registru tikslumu ir nežinančio apie konkretaus žemės registre padaryto įrašo neišsamumą arba apie tai, kad įrašas skiriasi nuo tikrosios padėties, su turto įsigijimu susijusios teisės bus apsaugotos pagal teisės aktus.

277 straipsnio 1 dalyje teigiama, kad bet koks žemės registre neužregistruotas daiktinis suvaržymas netenka galios, kai suvaržytą nekilnojamojo turto objektą įsigyja asmuo, kuris nežinojo ir neturėjo žinoti apie suvaržymo buvimą. Be to, įstatymo 278 straipsnio 1 dalyje teigiama, kad, jeigu nenumatyta kitaip, bet koks daiktinis suvaržymas, nustatytas fizinio asmens ar juridinio subjekto naudai, netenka galios, kai fizinis asmuo miršta arba kai juridinis subjektas netenka juridinio asmens statuso.

Procedūra, kuria reikia vadovautis registruojant žemės registre daiktines teises į nekilnojamąjį turtą, išdėstyta Žemės registru įstatymo (kroat. *Zakon o zemljišnim knjigama*) (NN Nr. 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 126/10, 55/13 ir 60/13) nuostatose. Žemės registrą sudaro pagrindinis registras (kuriame registruojami visi konkrečios kadastrinės savivaldybės žemės sklypai ir kurį sudaro nuosavybės dokumentai) ir identifikacinių dokumentų rinkinys. Prašymą žemės registre laikinai ar visam laikui įregistruoti daiktinę teisę vietos žemės registro teismui pateikia asmuo, siekiantis įgyti registruotiną teisę, ją pakeisti arba jos atsiskaidyti. Prašymą žemės registre registro pažymos forma įregistruoti daiktinę teisę pateikia asmuo, kuris yra teisiškai suinteresuotas, kad dėl jo turto būtų išduota pažyma, arba kuris pagal specialias reglamentavimo nuostatas turi teisę naudotis šia procedūra. Nuosavybės dokumente išdėstoma informacija apie turtą ir visus jo pakeitimus, taip pat nurodomos daiktinės teisės ir kitos teisės, kurias suteikia ir įgyvendina žemės registro teismas. Jį sudaro dokumentas, kuriame nurodomas nuosavybės teise turimas turtas (kroat. *posjedovnica*) (specifikacijų lapas, A lapas), nuosavybės liudijimas (*vlastovnica*) (savininko lapas, B lapas) ir suvaržymai (*teretovnica*) (savaržymų lapas, C lapas).

Procedūra, kuria reikia vadovautis registruojant daiktines teises į transporto priemones, išdėstyta Transporto priemonių (registravimo ir ženklinimo) taisyklėse (kroat. *Pravilnik o registraciji i označavanju vozila*) (NN Nr. 151/08, 89/10, 104/10, 83/13, 52/15 ir 45/16). Visų registruotų transporto priemonių registracijos įrašus tvarko Vidaus reikalų ministerija. Atsakydama į kompetentingų institucijų (teismų, Kroatijos finansinių paslaugų agentūros, notarų ir kt.) prašymus, ministerija pagal specialias reglamentavimo nuostatas privalo į minėtus įrašus ir vairuotojų pažymėjimus įtraukti tam tikras pastabas dėl transporto priemonių.

Jeigu transporto priemonė iš vieno savininko pereina kitam, naujasis savininkas privalo per 15 dienų nuo įsigijimo datos įregistruoti transporto priemonę savo vardu arba ją išregistruoti. Atitinkamas prašymas pateikiamas vietos, kurioje yra naujojo savininko nuolatinis namų adresas arba pagrindinė buveinė, atsakingam policijos direktoratui arba policijos nuovadai, arba transporto priemonių patikros centrui, jeigu centras yra patvirtintas ir atitinka nustatytas sąlygas.

Procedūra, kuria reikia vadovautis registruojant daiktines teises į laivus, išdėstyta Jūrų kodekse (kroat. *Pomorski zakonik*) (NN Nr. 181/04, 76/07, 146/08, 61/11, 56/13 ir 26/15). Nuosavybės teisė ir kitos daiktinės teisės į laivą, katerį ar jachtą gali būti įgyjamos, perduodamos, apribojamos ir panaikinamos tik įtraukiant informaciją apie tokį veiksma į atitinkamą registrą arba į kompetentingų uosto institucijų vedamus įrašus, kuriuos tvarko už jūrų reikalus atsakinga ministerija. Atsakant į savininko, operatoriaus ar laivybos įmonės prašymą, įrašai laivų registre daromi remiantis atitinkamos uosto institucijos sprendimu.

Registrą sudaro pagrindinis registras ir identifikacinių dokumentų rinkinys. Pagrindiniame registre saugomi nuosavybės dokumentai, kuriuos sudaro A lapas (informacija, kurioje identifikuojamas jūrinis laivas ir jo pagrindinės techninės savybės), B lapas (įmonės, t. y. juridinio subjekto, pavadinimas ir registruota

buveinė arba fizinio asmens, kuriam nuosavybės teise priklauso jūrinis laivas, vardas, pavardė ir namų adresas, taip pat asmeniniai savininko apribojimai, susiję su laisvu laivo naudojimu) ir C lapas (daiktinės teisės, kuriomis yra suvaržytas jūrinis laivas, taip pat iš šių teisių kylančios teisės). Procedūra, kuria reikia vadovautis registruojant daiktines teises į orlaivius, išdėstyta Civilinių orlaivių registro (turinio ir tvarkymo metodo) taisyklėse (kroat. *Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja hrvatskog registra civilnih zrakoplova*) (NN Nr. 137/12). Kroatijos civilinių orlaivių registrą popierine ir elektronine forma tvarko Kroatijos civilinės aviacijos agentūra. Pati registro knyga apima eilės numeriais pažymėtus toms, o kiekvieną tomą sudaro registracijos dokumentai. Kiekvienas orlaivis įrašomas atskirame dokumente, kurį sudaro registracijos lapas (jame nurodomi įvairūs orlaivio duomenys), savininko lapas (informacija apie savininką ir bendrasavininkius) ir suvaržymų lapas (jame išsamiai aprašoma kreditorinio reikalavimo pirmumo teisė į orlaivį arba bendrasavininkio turima vertės dalis, pirmumo teisė ir atpirkimo teisė, taip pat naudojimo apribojimai, šalis, kuriai taikomas įrašas, registracijos data, sumokėta pinigų suma, jeigu tai aktualu dėl registracijos, ir su registracija susijusios pastabos, jeigu jų yra). Elektroninis registras tvarkomas įvedant duomenis į elektroninius registracijos dokumentus. Turinio požiūriu elektroniniai registracijos dokumentai yra lygiaverčiai laikomiems popierine forma. Registracijos prašymą pateikia orlaivio savininkas arba operatorius, prie prašymo pridedamas patvirtintas savininko leidimo raštas. Įrašai registre daromi Kroatijos civilinės aviacijos agentūros sprendimu.

3 Kokios pasekmės yra siejamos su teisių in rem įregistravimu?

Teisės aktuose nustatyta, kad viešas dokumentas yra kompetentingo teismo arba valdžios institucijos atitinkamoje jų kompetencijos srityje išduotas nurodytos formos dokumentas. Be to, viešas dokumentas yra dalyko, kuris jame patvirtinamas arba reglamentuojamas, įrodymas. Tai reiškia, kad bet kurio asmens, veikiančio sąžiningai, t. y. pasikliaujančio viešų dokumentų tikslumu ir nežinančio apie ten nurodytos konkrečios informacijos neišsamumą arba apie tai, kad tokia informacija skiriasi nuo tikrosios padėties, teisės, susijusios su tam tikromis įgytomis teisėmis, bus apsaugotos pagal teisės aktus. Be to, asmuo negali remtis tuo, kad nežinojo apie įrašą, padarytą žemės registre, Vidaus reikalų ministerijos tvarkomame registruotų transporto priemonių registre, už jūrų reikalus atsakingos ministerijos administruojamų uosto institucijų tvarkomuose registruose arba Kroatijos civilinių orlaivių registre.

4 Ar yra nustatytos specialios taisyklės ir tvarka, skirtos teisėms in rem, į kurią asmuo turi teisę pagal paveldėjimą taikytiną teisę, pritaikymui, jeigu valstybės narės, kurioje remiamasi teise, teisėje tokia teisė in rem nėra žinoma?

Teisės aktuose nustatyta, kad taisyklės, kuriomis reglamentuojami *ex parte* veiksmai, turėtų būti taikomos visoms byloms dėl daiktinės teisės, kurią tam tikras asmuo turi pagal paveldėjimą taikytiną teisę, pritaikymo, kai tokia daiktinė teisė Kroatijos teisėje nenumatyta.

Paskutinis naujinimas: 14/12/2021

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Teisių in rem pritaikymas - Liuksemburgas

1 Kokios teisės in rem galėtų kilti iš paveldėjimo pagal šios valstybės narės teisę?

Pagal Liuksemburgo teisę nėra jokių konkrečių daiktinių teisių, kurios gali *atsirasti* iš paveldėjimo. Tačiau yra daiktinių teisių, kurios gali būti susijusios su paveldėjimu, arba, kitaip tariant, kurios gali būti *perduodamos* mirties atveju.

Tai nuosavybės teisė, kaip nustatyta Civilinio kodekso (*Code civil*) 544 ir paskesniuose straipsniuose, ir servitutai, kaip nustatyta to paties kodekso 637 ir paskesniuose straipsniuose.

Nuosavybės teisė, kuri apibrėžta Civilinio kodekso 544 straipsnyje, – teisė naudotis nuosavybe ir ja disponuoti, su sąlyga, kad šia teise nesinaudojama įstatymų ar taisyklių draudžiamu būdu arba sukeltiant trikdžių, viršijančių įprastus nepatogumus kaimynystėje ir pažeidžiančių lygiaverčių teisių pusiausvyrą. Pagal Civilinio kodekso 546 straipsnį nuosavybės teisė į kilnojamąjį arba nekilnojamąjį turtą savininkui suteikia teisę į visą iš to turto gautą produkciją ir į viską, kas yra natūraliai arba dirbtinai susieta su tuo turtu (teisė į prieaugį). Pagal Civilinio kodekso 711 straipsnį nuosavybės teisė į turtą galima įgyti ir perduoti paveldėjimo būdu.

Kalbant apie **servitutus**, Civilinio kodekso 637 straipsnyje jie apibrėžiami kaip turtui nustatomas apribojimas siekiant užtikrinti kitam savininkui priklausančio turto naudojimą ir naudoti iš jo gavimą. Pagal Civilinio kodekso 639 straipsnį servitutas gali atsirasti dėl įprastos turto padėties (žr. Civilinio kodekso 640 ir paskesnius straipsnius), dėl teisės aktais nustatytų įpareigojimų (žr. Civilinio kodekso 649 straipsnį) arba iš savininkų susitarimų (žr. Civilinio kodekso 686 ir paskesnius straipsnius).

Kalbant apie pastarąją servitutų kategoriją, savininkai iš esmės gali nustatyti, jų manymu, reikalingus servitutus savo turtui arba savo turto naudai, tačiau su sąlyga, kad tarnavimo pareiga nustatoma ne asmeniui arba ne asmens naudai, tačiau tik žemei ir dėl jos, ir su sąlyga, kad tarnavimo pareiga niekaip neprieštarauja viešajai tvarkai (Civilinio kodekso 686 straipsnio pirma pastraipa). Pagal šias taisykles servitutai gali būti nustatomi dėl pastatų ar žemės naudojimo (687 straipsnio pirma pastraipa). Be to, jie gali būti nuolatiniai (nuolatinis naudojimas be žmogaus įsikišimo, pavyzdžiui, vandens vamzdžių, kanalizacijos vamzdžių, vaizdų ir pan. naudojimas) arba nenuolatiniai (norint juos įgyvendinti reikia žmogaus įsikišimo, pvz., teisės į kelią, vandens ėmimo teisės ir pan. Žr. Civilinio kodekso 688 straipsnio pirmą pastraipą).

Taip pat atkreiptinas dėmesys į tai, kad servitutai gali būti akivaizdūs (matomi iš išorės konstrukcijos) arba neakivaizdūs (kai nėra jokių išorinių ženklų, rodančių jų buvimą) (Civilinio kodekso 691 straipsnio pirma pastraipa). Nuolatiniai ir akivaizdūs servitutai gali būti įgyjami pagal aktą arba turėjimą daugiau kaip 30 metų (Civilinio kodekso 690 straipsnis), o nuolatiniai ir neakivaizdūs servitutai bei nenuolatiniai servitutai (akivaizdūs arba neakivaizdūs) gali būti nustatomi tik pagal aktą (Civilinio kodekso 691 straipsnio pirma pastraipa). Servitutas pasibaigia, kai žemė, kuriai jis nustatytas, ir žemė, dėl kurios jis nustatytas, priklauso tam pačiam asmeniui (Civilinio kodekso 705 straipsnis).

Siekiant išsamumo, taip pat reikėtų paminėti šias daiktines teises, dėl kurių taikomos specialios taisyklės, kai miršta asmuo, kuris jomis naudojosi per savo gyvenimą.

Pagal Civilinio kodekso 617 straipsnį **uzufuktas** baigiasi tada, kai dėl natūralių priežasčių miršta uzufukto teisę turintis asmuo ir kai uzufukto ir savininko teisės turi tas pats asmuo. Antrasis atvejis būna tada, kai, be kita ko, uzufukto teisę turintis asmuo dėl mirties įgyja nuosavybės teisę į turtą, kurio atžvilgiu jis turėjo uzufukto teisę. Civilinio kodekso 578 ir paskesniuose straipsniuose uzufuktas apibrėžiamas kaip teisė naudotis kitam asmeniui priklausančiu turtu taip, kaip juo naudojasi pats savininkas, tačiau uzufukto teisę turintis asmuo yra atsakingas už tai, kad turtas būtų išsaugotas. Uzufuktas gali būti nustatytas teisės aktais arba žmogaus valia, jis gali būti paprastas, ribotos trukmės arba jam gali būti taikomos sąlygos. Uzufuktas gali būti nustatomas bet kokios rūšies kilnojamajam arba nekilnojamajam turtui.

Galiausiai **daiktinės teisės**, apimančios **teisę naudotis ir gyventi**, kaip nustatyta Civilinio kodekso 625 ir paskesniuose straipsniuose, pasibaigia taip pat, kaip uzufuktas.

2 Ar šios teisės in rem registruojamos teisių į nekilnojamąjį ar kilnojamąjį turtą registre ir, jei taip, ar toks įregistravimas privalomas? Kuriam registre (-uose) jos registruojamos ir kokie yra įregistravimo reikalavimai ir tvarka?

Didžiojoje Hercogystėje yra nekilnojamojo turto registras, t. y. hipotekos tarnybos (*bureaux de la conservation des hypothèques*), kuriose pagal iš dalies pakeisto 1905 rugsėjo 25 d. įstatymo dėl teisių į nekilnojamąjį turtą registracijos (*loi modifiée sur la transcription des droits réels immobiliers du 25 septembre*

1905) 1 straipsnį registruojami visi viso gyvenimo sandorių, pagal kuriuos atlygintinai arba neatlygintinai perduodamos daiktinės teisės į nekilnojamąjį turtą, išskyrus pirmumo teises ir hipotekas, aktai. Tokių aktų registravimas yra privalomas, nes dėl to atitinkamos teisės tampa privalomos tretiesiems asmenims (žr. pirmiau nurodyto įstatymo 11 straipsnį). Pagal Liuksemburgo teismų praktiką minėto įstatymo 1 straipsnyje vartojama teisių į nekilnojamąjį turtą savoka taip pat apima servitutus (Dykircho apylinkės teismas (*Tribunal d'arrondissement*), 1937 m. vasario 17 d.).

Taip pat atkreiptinas dėmesys į tai, kad registracijos tikslais priimami tik teismo sprendimai, oficialūs dokumentai ir administraciniai aktai.

Paveldėjimo atveju 1 punkte nurodytos daiktinės teisės, kurios gali būti palikimo dalis, perduodamos pagal Civilinį kodeksą.

Kalbant konkrečiau, pagal Civilinio kodekso 724 straipsnio pirmą ir antrą pastraipus visas mirusiojo turtas perduodamas jo įpėdiniams paprasčiausiai dėl to, kad buvo pradėta paveldėjimo procedūra. Šie įpėdiniai gali įgyvendinti mirusiojo teises ir veiksmus po jo mirties.

Civilinio kodekso 1004 straipsnyje dėl vienintelio testamentinės išskirtinės gavėjo, t. y. asmens, kuriam testatorius testamentine valia skiria visą turtą, kuris lieka po jo mirties (žr. Civilinio kodekso 1003 straipsnį), nurodytu atveju vienintelis testamentinės išskirtinės gavėjas turi kreiptis į įpėdinius, kuriems pagal įstatymus dėl teisės į privalomąją palikimo dalį rezervuojama palikimo dalis, kad šie perduotų testamente nurodytą turtą. Pagal Civilinio kodekso 1005 straipsnį vienintelis testamentinės išskirtinės gavėjas testamente nurodytu turtu galės naudotis nuo mirties dienos, jei prašymas perduoti pateikiamas per metus nuo tos dienos. Priešingu atveju tokiu turtu bus galima naudotis tik nuo kreipimosi į teismą dienos arba dienos, kurią savanoriškai suteikiamas pateikimas. Jei mirus testatoriui nėra įpėdinių, kuriems pagal teisės aktus atidedama turto dalis, vienintelis testamentinės išskirtinės gavėjas automatiškai gaus turtą mirus testatoriui ir jam nereikės prašyti jį įvykdyti (Civilinio kodekso 1006 straipsnis). Galiausiai, Civilinio kodekso 1006 straipsnyje nurodytu atveju, jei testamentas yra holografinis arba užantspauduotas, apylinkės, kurioje pradeda paveldėjimo procedūra, pirmosios instancijos teismo (*tribunal de première instance*) pirmininkaujancio teisėjo nutartimi vieninteliui testamentinės išskirtinės gavėjui turi būti suteikta nuosavybės teisė.

Jei paveldėjimo procedūra vyksta dėl vieno arba daugiau nekilnojamųjų daiktų, po mirties jie turi būti perduodami pagal deklaraciją dėl teisių perėmimo, kurią įpėdiniai turi pateikti Žemės registracijos ir palikimo departamentui (*administration de l'enregistrement et des domaines*). Tada pastarasis deklaracijos kopiją pateikia Žemės registro ir topografijos tarnybai (*administration du cadastre et de la topographie*) (žr. iš dalies pakeisto 2002 m. liepos 25 d. įstatymo, kuriuo pertvarkoma Žemės registro ir topografijos tarnyba (*loi modifiée du 25 juillet 2002 portant réorganisation de l'administration du cadastre et de la topographie*) 10 straipsnio pabaigą).

3 Kokios pasekmės yra siejamos su teisių in rem įregistravimu?

Žr. atsakymą į ankstesnį klausimą.

4 Ar yra nustatytos specialios taisyklės ir tvarka, skirtos teisėms in rem, į kurią asmuo turi teisę pagal paveldėjimą taikytiną teisę, pritaikymui, jeigu valstybės narės, kurioje remiamasi teise, teisėje tokia teisė in rem nėra žinoma?

Taip. Nuostatų yra 2015 m. birželio 14 d. įstatyme, kuriuo įgyvendinamas 2012 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentas (ES) Nr. 650/2012 dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų paveldėjimo klausimais pripažinimo ir vykdymo bei autentiškų dokumentų paveldėjimo klausimais priėmimo ir vykdymo bei dėl Europos paveldėjimo pažymėjimo sukūrimo ir kuriuo iš dalies keičiamas a) iš dalies pakeistas 1905 m. rugsėjo 25 d. įstatymas dėl teisių į nekilnojamąjį turtą registracijos ir b) Naujasis civilinio proceso kodeksas (*loi du 14 juin 2015 relative à la mise en application du règlement (UE) n° 650/2012 du Parlement européen et du Conseil du 4 juillet 2012 relatif à la compétence, la loi applicable, la reconnaissance et l'exécution des décisions, et l'acceptation et l'exécution des actes authentiques en matière de successions et à la création d'un certificat successoral européen et modifiant a) la loi modifiée du 25 septembre 1905 sur la transcription des droits réels immobiliers et b) le Nouveau Code de procédure civile*).

Šio įstatymo 1 straipsnyje nustatyta: „Pagal 2012 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 650/2012 dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų paveldėjimo klausimais pripažinimo ir vykdymo bei autentiškų dokumentų paveldėjimo klausimais priėmimo ir vykdymo bei dėl Europos paveldėjimo pažymėjimo sukūrimo Didžiojo Hercogo nurodymu paskirti notariai yra kompetentingi atlikti teisių į nekilnojamąjį turtą pritaikymą, kaip nurodyta minėto reglamento 31 straipsnyje. Pirmoje pastraipoje nurodytas pritaikymas turi būti atliekamas ne vėliau nei iki tos dienos, kai *inter vivos* atlygintinai arba neatlygintinai perduodamas turtas, kuriam taikoma 2012 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 650/2012 dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų paveldėjimo klausimais pripažinimo ir vykdymo bei autentiškų dokumentų paveldėjimo klausimais priėmimo ir vykdymo bei dėl Europos paveldėjimo pažymėjimo sukūrimo 31 straipsnyje nurodyta teisė *in rem*.“

Be to, minėtu įstatymu iš dalies keičiama iš dalies pakeisto 1905 m. rugsėjo 25 d. įstatymo dėl teisių į nekilnojamąjį turtą registracijos 1 straipsnio antra pastraipa prie aktų, kuriais perduodamos teisės į šiame įstatyme numatytą nekilnojamąjį turtą, pridėdant notarius aktus, kuriais pritaikomos teisės į užsienyje esantį nekilnojamąjį turtą, kurie turi būti registruojami apylinkės, kurioje yra turtas, hipotekos registre.

Paskutinis naujinimas: 03/11/2020

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktingos įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Teisių in rem pritaikymas - Vengrija

1 Kokios teisės in rem galėtų kilti iš paveldėjimo pagal šios valstybės narės teisę?

1) Nuosavybė

Įpėdinis įgyja turto nuosavybę automatiškai, mirus testatoriui. Turtas yra mirus testatoriui neišnykstančių mirusiojo teisių, materialaus turto, reikalavimų ir prievolių suma jo mirties dieną. Vengrijos teisėje visa tai yra savaimė suprantama; beje, Civilinio kodekso nuostatose dėl paveldėjimo teisės sąvokos „mirusiojo turtas“ ir „turtas“ vartojamos sinonimiškai. Turtas yra ne kas kita kaip materialus turtas, teisė arba reikalavimas (Civilinio kodekso 8:1 straipsnis). Turtas yra visų šių objektų suma. Konkrečios testamentinės išskirtinės (lot. *legatum vindicationis*) atveju testamentinės išskirtinės gavėjas įgyja (tiesiai iš mirusiojo) nuosavybės teisę į testamentine išskirtine paliktą turtą.

2) Užufuktas

Pagal Vengrijos teisę, jeigu mirusysis paliko palikuonių ir pergyvenusį sutuoktinį (paveldėjimo pagal įstatymą atveju), pergyvenęs sutuoktinis visą gyvenimą turi užufukto teisę į tam tikrą palikėjo turtui priklausantį turtą, t. y.:

į būstą, kuriame ji(s) kartu gyveno su palikėju, ir

į būsto įrangą bei reikmenis (Civilinio kodekso 7:58 straipsnio 1 dalies a punktas).

Bendrosios užufukto normos pagal civilinę teisę analogiškai taikomos pergyvenusio sutuoktinio užufukto teisės („našlio teisės“) esmei (Civilinio kodekso XXX skyrius). Užufuktas yra viena iš vadinamųjų ribotų daiktinių teisių. Užufuktorius gali turėti, naudoti, eksploatuoti kito asmens nuosavybės teise turimą turtą ir gauti iš jo pajamas. Pasikeitus savininkui, užufuktoriaus teisės išlieka (Civilinio kodekso 5:147 straipsnio 1 ir 2 dalys).

Testatorius užufukto teises į turtą taip pat gali nustatyti testamentu.

2 Ar šios teisės in rem įregistruojamos teisių į nekilnojamąjį ar kilnojamąjį turtą registre ir, jei taip, ar toks įregistravimas privalomas? Kuriam registre (-uose) jos įregistruojamos ir kokie yra įregistravimo reikalavimai ir tvarka?

Paminėtos teisės yra išvardytos nekilnojamojo turto registre (arba kituose viešuosiuose registruose). Įrašyti šias teises į registrą privaloma.

Jeigu įvykus paveldėjimui atsiranda nuosavybės teisė ar užufruktas, paveldėjimo patvirtinimo procesą Vengrijoje atliekantis notaras kreipiasi į nekilnojamojo turto registrą arba bet kurio kito turto registrus tvarkančią nacionalinę instituciją, kad šios teisės būtų įregistruotos. Tokiais atvejais notaras nusiunčia šiai institucijai paveldėjimo patvirtinimą (jam įsigaliojus) 2010 m. Įstatymo XXXVIII dėl paveldėjimo patvirtinimo proceso (*hagyatéki eljárásról szóló 2010. évi XXXVIII. tv.*) 91 straipsnio 2 dalis). Notaro suteiktas paveldėjimo patvirtinimas yra registracijos pagrindas.

Kita vertus, jeigu paveldėjimo patvirtinimo procesas buvo atliktas kitoje valstybėje narėje, naudos gavėjas (įpėdinis, testamentinės išskirtinės gavėjas) turi pats imtis veiksmų, kad atitinkama teisė būtų įregistruota. Tokiais atvejais jis arba ji turėtų pateikti registracijos prašymą tiesiogiai Vengrijos institucijai, kuri tvarko atitinkamą registrą (pvz., žemės registrą).

Pagrindiniai viešieji registrai, kuriuose nurodyta konkretaus turto nuosavybė, yra šie:

– *nekilnojamojo turto registras*

tvarko: žemės registras

registro objektas: nekilnojamasis turtas

teisės normos: 1997 m. Įstatymas CXXI dėl nekilnojamojo turto registracijos (vengr. *az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXXI törvény*) (žr. įstatymo 16 straipsnį)

– *Nacionalinis orlaivių registras (vengr. Magyarország Légijármű Lajstroma)*

tvarko: Nacionalinės transporto institucijos aviacijos tarnyba (vengr. *Nemzeti Közlekedési Hatóság Légügyi Hivatala*)

registro objektas: civiliniai orlaiviai

teisės normos:

1995 m. Įstatymo XCVII dėl oro transporto (vengr. *a légiközlekedésről szóló 1995. évi XCVII. törvény*) 12 straipsnis

1995 m. lapkričio 30 d. Vyriausybės nutarimo Nr. 141/1995, kuriuo įgyvendinamas 1995 m. Įstatymas XCVII (vengr. *Korm. rendelet a légi közlekedésről szóló 1995. évi XCVII. törvény végrehajtásáról*) dėl oro transporto (*a légiközlekedésről szóló 1995. évi XCVII. törvény*), 5 straipsnis

– *laivų registras*

tvarko: Nacionalinės plėtros ministerija ir Budapešto metropolinės valdžios tarnyba kaip laivybos institucijos

registro objektas: laivai (plaukiojantys įrenginiai, konstrukcijos ir įranga, tinkami vandens transportui, darbui ant vandens ir susijusios veiklos vykdymui)

teisės normos:

2000 m. Įstatymo XLII dėl vandens transporto (vengr. *a víziközlekedésről szóló 2000. évi XLII. törvény*) 7–15 straipsniai ir ypač 11 straipsnio 3 dalis

2000 m. lapkričio 29 d. Vyriausybės nutarimas Nr. 198/2000 dėl laivų registracijos (vengr. *az úszólétesítmények lajstromozásáról szóló 198/2000. Korm. rendelet*)

– *transporto priemonių registras*

tvarko: Vidaus reikalų ministerija (valstybės pavaldžioji ministerija, atsakinga už registrus) – kelių transporto registravimo įstaiga

registro objektas: kelių transporto priemonės

teisės normos:

1999 m. Įstatymas LXXXIV dėl kelių transporto registracijos įrašų (vengr. *közúti közlekedési nyilvántartásról szóló 1999. évi LXXXIV. törvény*), ypač 9 straipsnis

– *verslo subjektų registras:*

tvarko: apygardų teismai kaip registracijos teismai

registro objektas: verslo subjektai (verslo subjektas yra juridinis subjektas, jį įregistruojant verslo subjektų registre sukurtas verslo veiklai komerciniu pagrindu vykdyti (tai, be kita ko, yra įmonės, kooperatinės bendrovės, užsienio įmonių padaliniai Vengrijoje, Europos ekonominių interesų grupės, Europos kooperatinės bendrovės, individualios įmonės ir kt.)

teisės normos: 2006 m. Įstatymas V dėl viešos įmonių informacijos, įmonių registracijos ir likvidavimo procesų (vengr. *a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény*), ypač 24–25 straipsniai.

3 Kokios pasekmės yra siejamos su teisiu in rem įregistravimu?

1) Nuosavybės registracija

Apskritai nekilnojamojo turto nuosavybę pagal Vengrijos teisę galima įgyti tik ją įregistruojant nekilnojamojo turto registre; kitaip tariant, nuosavybės registracija nekilnojamojo turto registre turi steigiamąjį poveikį (sukuriama teisė) (registracijos principas).

Tačiau kai kuriais atvejais teisės aktuose numatytos išimties: viena išimtis yra paveldėjimas. Vengrijos teisėje paveldėjimui taikomas *ipso jure* principas. Tai reiškia, kad įpėdinis palikimo atsiradimo momentu įgyja turtą vien dėl teisės aktų poveikio – nebūtina priimti palikimo ar atlikti kokio nors kito teisinio veiksmo (Civilinio kodekso 7:87 straipsnis). Taigi, paveldėjimo atveju nuosavybę įpėdinis įgyja palikimo atsiradimo, arba palikėjo mirties, momentu. Todėl paveldėjimo būdu įgytos nuosavybės registracija nekilnojamojo turto registre turi tik *konstatuojamąjį poveikį*. Ta pati nuostata taikoma turto įgijimui pagal konkrečią testamentinę išskirtinę (lot. *legatum per vindicationem*).

Kadangi paveldėjimas įvyksta *ipso jure*, nuosavybės teisės į kitą turtą įregistravimas viešuosiuose registruose taip pat turi konstatuojamąjį poveikį, jeigu turtas naujam savininkui pereina paveldėjimo būdu.

2) Uzufrukto registracija

Pergyvenusio sutuoktinio uzufrukto teisė (našlio teisė) kyla pagal įstatymą. Atsižvelgiant į tai, uzufrukto įregistravimas nekilnojamojo turto registre (panašiai kaip ir paveldėjimu įgytos nuosavybės įregistravimas) turi konstatuojamąjį poveikį; taigi, pati teisė įregistravimu nesukuriama.

Pagal Civilinio kodekso 5:146 straipsnio 2 dalį, jeigu pagal teisės aktus atsirandantis uzufruktas nekilnojamojo turto registre neįregistruojamas, šią teisę galima apginti tik prieš nesažiningą turto įgijėją arba prieš turtą neatlygintinai įgijusį asmenį. Todėl siekiant, kad uzufruktorius teisė į nekilnojamąjį turtą pagal civilinę teisę būtų visapusiškai ginama, nekilnojamojo turto registre ją reikia įregistruoti net ir tuo atveju, jeigu ši teisė atsirado pagal įstatymą (o ne buvo sukurta registracijos būdu).

4 Ar yra nustatytos specialios taisyklės ir tvarka, skirtos teisės in rem, į kurią asmuo turi teisę pagal paveldėjimui taikytiną teisę, pritaikymui, jeigu valstybės narės, kurioje remiamasi teise, teisėje tokia teisė in rem nėra žinoma?

Taip.

Jeigu paveldėjimu suinteresuotas naudos gavėjas (pavyzdžiui, įpėdinis arba testamentinės išskirtinės gavėjas) nori Vengrijoje apginti iš paveldėjimo kylančią daiktinę teisę, kuri pagal Vengrijos teisės aktus dėl nekilnojamojo turto registro (arba, konkrečiais atvejais – dėl kitų registru) nėra leidžiama, atskirame procese atliekamas reglamento 31 straipsnyje nurodytas veiksmas (pritaikoma daiktinė teisė). Tai žinoma kaip „pritaikymo procesas“, reglamentuojamas 2015 m. Įstatymu LXXI.

Pritaikymo procesas yra ne ginčo tvarka vykdomas procesas, priklausantis teismų kompetencijai. Kadangi reglamento 31 straipsnio taikymui reikalingos specialios ekspertinės žinios, tik vienas teismas (Budapešte veikiantis Budos centrinis apylinkės teismas (vengr. *Budai Központi Kerületi Bíróság*)) atlieka pirmosios instancijos teismo funkcijas visoje Vengrijos teritorijoje. Šis teismas sprendžia, kokią kitą teisę galima įregistruoti vietoje atitinkamos užsienio teisės

(arba į Vengrijos teisėje žinomą teisę pagal jos esmę ir paskirtį panašiausią lygiavertę teisę). Teismo sprendimas prašymą pateikusiam asmeniui yra privalomas.

Paveldėjimu suinteresuotas asmuo (pvz., įpėdinis arba testamentinės išskirtinės gavėjas) pats, kaip prašymą teikiantis asmuo, šio pritaikymo proceso neinicijuoja. Teismo procese kaip prašymą teikiantis asmuo dalyvauja viešąjį registrą (pvz., žemės registrą) tvarkanti institucija, kurioje vykdomas registravimo procesas (pagrindinis procesas).

Proceso eigoje teismas išnagrinėja užsienio teisės aktus, susijusius su atitinkama užsienio teise. Teismas nepriklausomai užtikrina, kad būtų įsitikinta užsienio teisės pobūdžiu, tačiau taip pat gali paraginti paveldėjimu suinteresuotą asmenį pridėti savo turimą informaciją ir dokumentus, iš kurių būtų galima spręsti apie užsienio teisės turinį.

Priešingu atveju teismas priima sprendimą remdamasis tik dokumentais ir nerenka jokių kitų įrodymų (pavyzdžiui, liudytojų parodymų).

Ir prašymą pateikęs asmuo (atitinkama registrą tvarkanti institucija), ir paveldėjimu suinteresuotas asmuo gali apskųsti Budos centrinio apylinkės teismo sprendimą. Apeliacinis skundas turi būti adresuojamas apygardos teismui ir pateikiamas sprendimą priėmusiam teismui. Apeliacinį skundą nagrinėja Budapešto-sostinės apygardos teismas.

Šio proceso išlaidas padengia paveldėjimu suinteresuotas asmuo, kuris turi pats jas sumokėti pagrindiniame procese (t. y. procese, kuris vykdomas registrą tvarkančioje institucijoje).

Paskutinis naujinimas: 11/06/2019

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Teisių in rem pritaikymas - Nyderlandai

1 Kokios teisės in rem galėtų kilti iš paveldėjimo pagal šios valstybės narės teisę?

Šis klausimas Nyderlanduose reglamentuojamas Civilinio kodekso (nyd. *Burgerlijk Wetboek*) 4:182 straipsnyje.

Civilinio kodekso 182 straipsnis:

Asmeniui mirus, to asmens teisės, kurias įmanoma perleisti, taip pat jo asmeniniai daiktai ir turtas *ipso jure* pereina jo įpėdiniams. Pirmasis sakiny netaikomas, kai mirusiojo turtas yra padalytas pagal 13 straipsnį. Tuo atveju mirusiojo asmeniniai daiktai ir turtas *ipso jure* pereina sutuoktiniui.

Įpėdiniai tampa *ipso jure* mirusiojo kreditorių skolininkais, atsakingais už jo skolas, kurios neišnyko jo mirties momentu. Kai turtas dalijamas, kiekvienas įpėdinis atsako už dalį, atitinkančią jam tekusią palikimo dalį, išskyrus atvejus, kai įpėdiniai yra atsakingi solidariai.

Nyderlanduose taikomas turto turėjimo savo žinioje principas, pagal kurį įpėdiniai *ipso jure* perima mirusiojo padėtį. Paveldimo turto nuosavybė ir skolos pagal universaliąją nuosavybės teisę pereina palikimą priėmusiems įpėdiniams.

Jeigu, mirusiajam nesudarius testamentą, turtas teisiškai padalijamas (nyd. *wettelijke verdeling*), pergyvenęs sutuoktinis arba registruotasis partneris perima visą turtą ir skolas, o palikuonys įgyja tik reikalavimo teisę. Palikuonys nėra atsakingi už palikimo skolas. Jeigu taikomas teisinis palikimo padalijimas, už skolas yra atsakingas tik pergyvenęs sutuoktinis arba registruotasis partneris.

Turto turėjimo savo žinioje principas reiškia, kad pats paveldėjimas nuosavybinių daiktinių teisių arba turtinių teisių nesuteikia. Palikimas Nyderlanduose nelaikomas atskiru turto objektu. Disponavimas palikėjo turtu nesuvaržomas, palikimas negali būti areštuojamas. Tarp įpėdinių įmanomas atskirų palikėjo turto objektų areštas.

2 Ar šios teisės in rem įregistruojamos teisių į nekilnojamąjį ar kilnojamąjį turtą registre ir, jei taip, ar toks įregistravimas privalomas? Kuriame registre (-uose) jos įregistruojamos ir kokie yra įregistravimo reikalavimai ir tvarka?

Kadangi palikimas nėra atskiras turto objektas, jis registre neregistruojamas.

Registre gali būti įregistruojamas paveldėjimo pažymėjimas arba Europos paveldėjimo pažymėjimas, žr. Žemės registro įstatymo (nyd. *Kadasterwet*) 27 ir 27a straipsnius. Taip įpėdiniai gauna galimybę informuoti, kad savininkas mirė ir pagal universaliąją nuosavybės teisę nuosavybė perėjo jiems. Tačiau registracija nėra steigiamąjį poveikį turintis reikalavimas. Be registracijos nuosavybė taip pat pereina *ipso jure*. Jeigu įpėdiniai vėliau padalija palikėjo turtą, tampa reikalingas palikimo pristatymas. Tada palikimas perduodamas pagal nuosavybės teisę į konkretų turtą. Padalijimas reglamentuojamas Civilinio kodekso 3:186 straipsnyje.

Civilinio kodekso 186 straipsnis:

Siekiant perduoti kiekvienam bendrasavininkui paskirtą dalį, reikalaujama tokio pat oficialaus pristatymo, kaip numatyta perdavimo atveju.

Bendrasavininkio gauta dalis valdoma pagal tą pačią nuosavybės teisę, pagal kurią bendrasavininkiai palikimą valdė kartu iki jo padalijimo.

Siekiant atlikti oficialų nekilnojamojo turto ar ribotų teisių į šį turtą pristatymą, Civilinio kodekso 3:89 straipsnyje numatyta, kad turi būti parengiamas ir viešuosiuose registruose įregistruojamas notarinis dokumentas.

Civilinio kodekso 89 straipsnis:

Oficialus pristatymas, kurio reikalaujama siekiant perduoti nekilnojamąjį turtą, atliekamas šiuo tikslu šalių parengtu notariu dokumentu, kuris vėliau įregistruojamas tam skirtuose viešuosiuose registruose. Dokumentą gali įregistruoti tiek turto gavėjas, tiek jo perdavėjas.

Oficialaus pristatymo dokumente tiksliai nurodoma perduodamo turto nuosavybė; su perdavimu susijusių papildomų sąlygų dokumente nurodyti nebūtina. Jeigu rengiant oficialaus pristatymo dokumentą vienos iš šalių interesais veikia įgaliotasis atstovas, dokumente tiksliai nurodomas įgaliojimas.

Šio straipsnio nuostatos *mutatis mutandis* taikomos oficialiam pristatymui, kurio reikalaujama siekiant perduoti kitą registruotą turtą.

3 Kokios pasekmės yra siejamos su teisių in rem įregistravimu?

Žr. pirmiau pateiktą atsakymą.

4 Ar yra nustatytos specialios taisyklės ir tvarka, skirtos teisės in rem, į kurią asmuo turi teisę pagal paveldėjimą taikytiną teisę, pritaikymui, jeigu valstybės narės, kurioje remiamasi teise, teisėje tokia teisė in rem nėra žinoma?

Ne, Civiliniame kodekse arba Žemės registro įstatyme konkrečių normų nenumatyta.

Paskutinis naujinimas: 17/11/2021

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Teisių in rem pritaikymas - Austrija

1 Kokios teisės in rem galėtų kilti iš paveldėjimo pagal šios valstybės narės teisę?

Pagal Austrijos teisę po mirties turtas kaip juridinis asmuo išlaiko mirusiojo teisinį statusą (Austrijos civilinio kodekso (*Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch* - ABGB) 546 straipsnis). Kai įvyksta turto perėjimas (*Einantwortung*), teisinį turto statusą perima įpėdinis. Ta pati nuostata taikoma sprendimams, kuriais Federalinei vyriausybei nurodoma perimti turtą nuosavybėn (Austrijos civilinio kodekso 547 straipsnis). Niekas be tinkamų įgaliojimų negali perimti turto

nuosavybės. Turtas paprastai įgyjamas įvykus paveldėjimo patvirtinimo procesui – turto perėjimui, t. y. teisei nuosavybei perėjus įpėdiniam (Austrijos civilinio kodekso 797 straipsnis).

2 Ar šios teisės in rem įregistruojamos teisių į nekilnojamąjį ar kilnojamąjį turtą registre ir, jei taip, ar toks įregistravimas privalomas? Kuriame registre (-uose) jos įregistruojamos ir kokie yra įregistravimo reikalavimai ir tvarka?

Pagal Austrijos teisę daiktinės teisės į turtą (nuosavybė, servitutas, teisių į žemę suvaržymas, kreditorinio reikalavimo pirmumo teisė, statybos teisės), atpirkimo teisės, pasirašymo teisės ir nuomos teisės įgyjamos, perduodamos, apribojamos ar panaikinamos tik tada, kai tai įregistruojama apylinkės teismų (*Bezirksgerichte*) tvarkomame žemės registre.

Nepaisant to, įpėdinis daiktinės teisės į turtą įgyja jau turto perėjimo įsigaliojimo momentu, o ne vėliau, kai jo nuosavybės teisės įregistruojamos žemės registre. Taigi, registracija žemės registre yra labiau konstatuojamojo pobūdžio. Vis dėlto Žemės registro įstatymo (*Grundbuchgesetz*) 21 ir 94 straipsnių nuostatomis neleidžiama į faktines nuosavybės teises atsižvelgti sudarant sandorius, susijusius su žemės registru, jeigu tos teisės nėra įrašytos žemės registre. Todėl (dar neįregistruotų) įpėdinių interesams priešingo įrašo daryti neleidžiama (taikomos kelios išimtytys), net jeigu jie jau yra turto savininkai pagal materialinę teisę. Kalbant apie įrašus žemės registre, į tai, kad įvyko turto perėjimas, atitinkamai neturėtų būti atsižvelgiama tol, kol įpėdinių nuosavybės teisės bus įregistruotos žemės registre.

Austrijoje įpėdinių teisės registruojamos vadovaujantis žemės registro duomenų taisymo procesu, reglamentuojamu Žemės registro įstatymo 136 straipsnyje. Tai reiškia, jog žemės registro duomenys taisomi, kad atspindėtų tikrąją teisinę padėtį. Tai atliekama, kai vėliau yra atlikti teisiniai pakeitimai, kurie dar nėra atspindėti žemės registre. Todėl registracijos pobūdis yra tik konstatuojamasis. Pagal Žemės registro įstatymo 136 straipsnyje reglamentuojamą procesą registracijai atlikti užtenka „netikslumo įrodymo“; šis reikalavimas taikomas vietoje reikalavimo pateikti dokumentus, kurių būtų reikalaujama kitais atvejais. Šis įrodymas pateikiamas, jeigu netikslumas yra akivaizdus arba įrodomas autentiškais dokumentais, pvz., teismo išduota pažyma dėl turto perėjimo arba Europos paveldėjimo pažymėjimu). Šis įrodymas pateikiamas, jeigu netikslumas yra akivaizdus arba įrodomas autentiškais dokumentais, pvz., teismo išduota pažyma dėl turto perėjimo arba Europos paveldėjimo pažymėjimu). Netikslumas laikomas akivaizdžiu, pavyzdžiui, jeigu prašymą teikiančio asmens nurodytas ir į žemės registrą neįrašytas pakartotinis teisių perėjimas ir atitinkamas universalus teisinio pirmtako teisių perėmimas įvyksta tiesiogiai dėl teisės aktų poveikio.

Įrašai žemės registre daromi šalių prašymu. Valdžios institucijos įrašus gali daryti tik išimtiniais atvejais, kurie čia neaktualūs.

3 Kokios pasekmės yra siejamos su teisių in rem įregistravimu?

Pagal Austrijos teisę universalus teisių perėmimas įpėdinio naudai įvyksta be registracijos žemės registre, turto perėjimo įsigaliojimo momentu. Todėl registracija žemės registre tokiais atvejais turi tik konstatuojamąjį poveikį.

4 Ar yra nustatytos specialios taisyklės ir tvarka, skirtos teisės in rem, į kurią asmuo turi teisę pagal paveldėjimą taikytiną teisę, pritaikymui, jeigu valstybės narės, kurioje remiamasi teise, teisėje tokia teisė in rem nėra žinoma?

Pagal Austrijos gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto teisę su gyvenamosios paskirties nekilnojamoju turtu neatskiriama susijusi būtinoji dalis gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto egzistavimo laikotarpiu negali būti padalyta, jeigu nėra sudaryta „savininkų partnerystė“ (*Eigentümerpartnerschaft*). Tai yra dviejų fizinių asmenų, kurie yra gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto bendrasavininkiai, teisinė bendrija. Jeigu būtinosios dalies nuosavybės teisę paveldėjimo būdu įgijo keli asmenys, nesudarę savininkų partnerystės, pavyzdžiui, jeigu turto perėjimo klausimas buvo išspręstas užsienyje ir turtą teisiškai paveldėjo keli asmenys, jų turtas negali būti įregistruotas žemės registre. Jeigu pateikiamas prašymas įregistruoti turtines teises, Žemės registro teismas turi prašymą atmesti, jei pateikusius asmenis informuoti, kad norimos teisės negali būti įregistruotos žemės registre, ir suteikti jiems pagrįstą laikotarpį pasirūpinti, kad būtinają dalį įgytų vienas asmuo arba savininkų partnerystė. Jeigu, pasibaigus šiam laikotarpiui, minėtu įgijimu nėra pasirūpinta, Žemės registro teismas privalo pasirūpinti viešu pardavimu (2002 m. Gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto įstatymo (*Wohnungseigentumsgesetz*) 12 straipsnio 3 dalis).

Paskutinis naujinimas: 14/12/2021

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Teisių in rem pritaikymas - Lenkija

1 Kokios teisės in rem galėtų kilti iš paveldėjimo pagal šios valstybės narės teisę?

Iš paveldėjimo kylančios daiktinės teisės – tai, be kita ko, nuosavybės teisės į kilnojamąjį ir nekilnojamąjį turtą, neterminuotas užufruktas, ribotos daiktinės teisės, pvz., nekilnojamojo turto servitutai (įskaitant nuosavybės teisę į dominuojantį sklypą), hipoteka ir kreditorinio reikalavimo pirmumo teisė (įskaitant jais užtikrintus įsipareigojimus), kooperatyvų narių nuosavybės teisės į būsto kooperatyvą, kaimynų teisės ir prievolės, vindikaciniai ieškiniai ir negatoriniai ieškiniai (dėl servitutų), reikalavimai nupirkti pagal Civilinio kodekso 231 straipsnį (t. y. reikalavimai nupirkti žemę, reiškiama asmeniui, kuris kito asmens žemėje pastatė pastatą ar kitą statinį).

Panaudos teisės ir asmeniniai servitutai nėra paveldimi.

2 Ar šios teisės in rem įregistruojamos teisių į nekilnojamąjį ar kilnojamąjį turtą registre ir, jei taip, ar toks įregistravimas privalomas? Kuriame registre (-uose) jos įregistruojamos ir kokie yra įregistravimo reikalavimai ir tvarka?

Paprastai daiktinės teisės įregistruojamos kompetentingų apylinkių teismų (žemės registru teismų) (lenk. *sądy wieczystoksięgowe*) tvarkomuose žemės registruose. Tačiau toks įregistravimas ne visada privalomas ir ne visada turi steigiamąjį poveikį, pavyzdžiui, gali būti paveldima kooperatyvo nario nuosavybės teisė būsto kooperatyvo, kuriam nėra sukurta žemės registro, atžvilgiu.

Paveldėjimo būdu įgytos nuosavybės teisės į nekilnojamąjį turtą, kuriam yra sukurtas žemės registras, turi būti įregistruojamos žemės registre, remiantis tinkamu dokumentu, kuriuo įrodomas paveldėjimas iš žemės registre nurodyto savininko (testatoriaus). Paveldėjimo būdu įgytos nuosavybės teisės įregistravimas steigiamojo poveikio neturi.

Įregistravimas žemės registre yra privalomas norint sukurti hipoteką. Toks įregistravimas turi steigiamąjį poveikį, o tai reiškia, kad teisė atsiranda ją įregistravus žemės registre.

Įregistravimas žemės registre, kuriame jau yra įregistruota ribota daiktinė teisė, turi steigiamąjį poveikį ir yra teisės perdavimo galiojimo sąlyga.

Tokios teisės žemės registre įregistruojamos nekilnojamojo turto savininko prašymu (servitutai, laikotarpiai, kuriems pasibaigus asmuo įgyja turtinę teisę) arba *ex officio*, pavyzdžiui, administraciniu sprendimu.

Prašymas atlikti įrašą registre pateikiamas raštu žemės registro teismui – jis išdėstomas oficialioje formoje [KW-WPIS](#). Formos pateikiamos Teisingumo ministerijos interneto svetainėje ir apylinkių teismų žemės registro departamentuose.

Siekiant įregistruoti ribotą daiktinę teisę į nekilnojamąjį turtą, savininkui pakanka deklaruoti, kad tokia teisė buvo sukurta.

Jeigu konkrečiuose teisės aktuose nenumatyta kitaip, už prašymą įregistruoti nuosavybę, neterminuotą užufruktą arba ribotą daiktinę teisę žemės registre taikomas fiksuotas 200 PLN mokestis. Kalbant apie bendrą nuosavybę, taikoma turimai daliai proporcinga fiksuoto mokesčio dalis, tačiau ne mažiau kaip 100 PLN.

Kalbant apie paveldėjimo būdą, pagal testamentinę išskirtinę arba palikimo padalijimo ar bendros nuosavybės panaikinimo būdu įgytą nuosavybę, neterminuotą užufruotą arba kooperatyvo nario nuosavybės teisę, už prašymą tai įregistruoti žemės registre taikomas bendras fiksuotas 150 PLN mokesčiai, nepriklausomai nuo turimų tokių teisių dalių. Mokestis turi būti sumokamas pateikiant prašymą. Jeigu už prašymą taikomas fiksuotas mokestis tinkamai nesumokamas, prašymas gražinamas nepareikalaujant tokio mokėjimo.

3 Kokios pasekmės yra siejamos su teisių in rem įregistravimu?

Žemės registre įregistruotos ribotos daiktinės teisės saugomos pagal žemės registrų viešo patikimumo principą. Jeigu šios teisės nėra įregistruotos, jos nustoja galioti, kai yra įgyjamos viešo patikimumo sąlygomis. Be to, žemės registre įregistruota ribota daiktinė teisė į nekilnojamąjį turtą bus viršesnė negu registre neįregistruota tokia pati teisė.

4 Ar yra nustatytos specialios taisyklės ir tvarka, skirtos teisėms in rem, į kurią asmuo turi teisę pagal paveldėjimą taikytiną teisę, pritaikymui, jeigu valstybės narės, kurioje remiamasi teise, teisėje tokia teisė in rem nėra žinoma?

Specialių procedūrų nėra.

Paskutinis naujinimas: 12/08/2019

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Teisių in rem pritaikymas - Portugalija

1 Kokios teisės in rem galėtų kilti iš paveldėjimo pagal šios valstybės narės teisę?

ĮŽANGINĖ PASTABA

Pirmiausia pažymėtina, kad daiktinės teisės gali būti naudojimo teisės (port. *direitos reais de gozo*) arba garantijų teisės (*direitos reais de garantia*).

Antra, pagal doktriną ginamos ne tik daiktinės teisės į materialius daiktus, bet ir daiktinės teisės į nematerialius objektus.

Galiausiai Portugalijos teisėje įtvirtintas principas *numerus clausus*, arba daiktinių teisių baigtinis pobūdis (Civilinio kodekso (port. *Código Civil*) 1306 straipsnis).

TEISĖS, KURIOS GALI BŪTI PAVELDIMOS

Paveldimos gali būti teisės, kurios nenustoja galioti mirus jų turėtojui, o galioja ir po jo mirties.

Portugalijos civilinio kodekso (port. *Código Civil*) 2025 straipsnyje nurodyta, kas gali būti paveldima:

- „1. Teisiniai santykiai, kurie išnyksta mirus atitinkamam savininkui, pagal savo pobūdį arba dėl teisės aktų poveikio negali būti paveldėjimo objektas.
2. Teisės, kurių galima atsisakyti, taip pat gali išnykti po turėtojo mirties, jeigu taip nurodė jų turėtojas.“

Pavyzdžiui, užufruotas ir daiktinė teisė naudotis patalpa ir joje gyventi yra daiktinės teisės, pagal įstatymą išnykstančios mirus jų turėtojui (Civilinio kodekso 1476 straipsnio 1 dalies a punktą ir 1485 straipsnis).

Su dabartine Civilinio kodekso redakcija portugalų kalba galima susipažinti adresu

http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=775&tabela=leis&so_miolo=&

Išskyrus užufruotą (Civilinio kodekso 1443 straipsnis), daiktinę teisę naudotis patalpa ir joje gyventi (Civilinio kodekso 1485 straipsnis), taip pat daiktines teises, taikomas atvejais, numatytais Civilinio kodekso 2025 straipsnyje, arba kitais atvejais, konkrečiai numatytais kitose teisės nuostatose, paprastai likusios daiktinės teisės gali būti paveldėjimo objektas.

Ribojamos tam tikros teisės, pvz., daiktinės teisės į deklaruotus ginklus, kurias galima paveldėti tam tikromis sąlygomis, nurodytomis teisinės ginklų ir šaudmenų reglamentavimo sistemos (port. *Regime Jurídico das Armas e Munições*) 37 straipsnyje:

- „1. Paveldėjimo būdu įgyti mirusio asmens turtui priklausiusį deklaruotą ginklą leidžiama gavus Polícia de Segurança Pública – PSP (policijos pajėgų) nacionalinio direktoriaus leidimą.
2. Pirmesnės dalies tikslais ginklų buvimą juos savo žinioje turintis asmuo turi deklaruoti PSP per 90 dienų nuo ankstesnio savininko mirties arba nuo ginklų suradimo momento.
3. PSP nacionalinis direktorius gali leisti užregistruoti ginklą turto administratoriaus vardu, kol bus padalytas mirusiojo turtas, – tuo atveju ginklą privaloma perduoti saugoti PSP.
4. Jeigu turto administratorius arba kitas įpėdinis atitinka teisinės ginklo laikymo sąlygas, galima prašyti užregistruoti ginklą jo vardu, jeigu ginklas lieka jo žinioje.
5. Turto administratoriaus prašymu ginklas gali būti perduotas šaliai, kuri atitinka jo laikymo kriterijus, įgijėją pasirenka suinteresuotoji šalis; arba ginklą PSP gali perduoti aukcione, o pardavimo kainą, išskaičiavusi mokesčius, įmokėti į paveldimą turtą.
6. Po to, kai turtas padalijamas, ginklas perduodamas įpėdiniui, kuriam jis atitenka, jeigu šis įpėdinis atitinka teisinės ginklo laikymo sąlygas.
7. Jeigu per 10 metų niekas nepareiškia teisių į turtą, jis skelbiamas perėjusiu valstybės žinion.“

Su 2006 m. vasario 23 d. Įstatymu Nr. 5/2006 patvirtinta teisine ginklų ir šaudmenų reglamentavimo sistema galima susipažinti portugalų kalba adresu http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=692&tabela=leis&so_miolo=

DAIKTINĖS NAUDOJIMO TEISĖS

Teisės aktuose numatytos toliau minimos daiktinės naudojimo teisės (Civilinio kodekso 1302–1575 straipsniai ir toliau paminėta teisinė pakaitinio naudojimosi sistema (port. *Regime Jurídico da Habitação Periódica*):

- nuosavybės teisė (port. *direito de propriedade*) (Civilinio kodekso 1302 straipsnis);
- bendros nuosavybės teisė (port. *compropriedade*) (Civilinio kodekso 1403 straipsnis);
- buto nuosavybės teisė (port. *propriedade horizontal*) (Civilinio kodekso 1414 straipsnis);
- uzufuotumas (port. *usufruto*) (Civilinio kodekso 1439 straipsnis);
- daiktinė teisė naudotis patalpa ir joje gyventi (port. *direito real de uso e habitação*) (Civilinio kodekso 1484 straipsnis);
- daiktinės pakaitinio naudojimosi teisės (port. *direito real de habitação periódica*);
- užstatymo teisė (port. *direito de superfície*) (Civilinio kodekso 1524 straipsnis);
- servitutai (port. *servidões prediais*) (Civilinio kodekso 1543 straipsnis).

Pakaitinio naudojimosi teisine sistema buvo patvirtinta 1993 m. rugpjūčio 5 d. Įstatymu Nr. 275/93, su kuriuo galima susipažinti portugalų kalba adresu http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=648&tabela=leis

DAIKTINĖS GARANTIJŲ TEISĖS

Civiliniame kodekse numatytos toliau minimos daiktinės teisės, susijusios su garantijomis:

nuomos perdavimas (port. *consignação de rendimentos*) (656 straipsnis);

įkeitimas (port. *penhor*) (666 straipsnis);

hipoteka (port. *hipoteca*) (686 straipsnis);

nekilnojamojo turto privilegija (port. *privilégios imobiliários*) (743 ir 744 straipsniai);

kreditorinio reikalavimo pirmumo teisė (port. *direito de retenção*) (754 ir 755 straipsniai).

DAIKTINĖS TEISĖS Į MATERIALIUS DAIKTUS

Civilinio kodekso 1302 straipsnyje numatyta, kad to kodekso reglamentuojamos nuosavybės teisės objektu gali būti tik kilnojamieji ar nekilnojamieji daiktai (įskaitant vandenį).

DAIKTINĖS TEISĖS Į NEMATERIALIUS OBJEKTUS

Civilinio kodekso 1303 straipsnyje nurodyta intelektinė nuosavybė, kuri atitinkamai reglamentuojama Pramoninės nuosavybės kodekse (port. *Código da Propriedade Industrial*). Pagal doktriną intelektinė nuosavybė yra sąvoka, apimanti autorių teises, gretutines teises ir pramoninę nuosavybę. Portugalijos teisėje išlaikomi du pavadinimai: intelektinė nuosavybė (Civiliniame kodekse) ir pramoninė nuosavybė (Pramoninės nuosavybės kodekse, paskelbtame 2018 m. gruodžio 10d. Įstatyminio dekreto Nr. 110/2018 priede).

Pagal Pramoninės nuosavybės kodekso 2 straipsnį žvejyba, žemės ūkis, miškininkystė, gyvulininkystė ir gavybos pramonė, pramonė ir prekyba siaurąja prasme ir visi gamtiniai ir pagaminti produktai bei paslaugos priklauso pramoninės nuosavybės taikymo sričiai.

Doktrinoje nevienodai aiškinama, ar nacionalinėje teisėje pripažįstama nuosavybės teisė ir kitos daiktinės teisės į nematerialius objektus, pvz., komercinio subjekto nuosavybė ar intelektinė nuosavybė. Šis klausimas priklauso nuo teismų išaiškinimo.

Pramoninės nuosavybės kodekse reglamentuojamos teisės į patentus, naudinguosius modelius, puslaidininkių gaminius, dizainus, prekių ženklus, premijas, logotipus, kilmės nuorodas ir geografines nuorodas, taip pat jų modifikavimą ir perdavimą.

Iš patentų, naudingųjų modelių, puslaidininkių gaminių topografijų įrašų, dizainų, prekių ženklų ir kitų skiriamųjų verslo ženklų kylančios teisės gali būti pateikiamos kaip užtikrinimo priemonė – Pramoninės nuosavybės kodekso 6 straipsnis.

Su galiojančia Pramoninės nuosavybės kodekso redakcija portugalų kalba galima susipažinti adresu

http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=2979&tabela=leis&ficha=1&pagina=1

Kalbant apie komercines įmones, teisių į dalyvavimą ar akcijų paveldėjimas dėl vieno iš partnerių mirties ir tokio paveldėjimo reikalavimai reglamentuojami Komercinių įmonių kodekse (port. *Código das Sociedades Comerciais*), t. y.:

184 straipsnyje – paveldėjimas dėl tikrosios ūkinės bendrijos nario mirties,

198, 225 ir 252 straipsniuose – paveldėjimas dėl uždarnosios akcinės bendrovės akcininko mirties,

469 ir 475 straipsniuose – paveldėjimas dėl komandinės ūkinės bendrijos partnerio mirties.

Su galiojančia Komercinių įmonių kodekso redakcija portugalų kalba galima susipažinti adresu

http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=524&tabela=leis&so_miolo=8

2 Ar šios teisės in rem įregistruojamos teisių į nekilnojamąjį ar kilnojamąjį turtą registre ir, jei taip, ar toks įregistravimas privalomas? Kuriame registre (-uose) jos įregistruojamos ir kokie yra įregistravimo reikalavimai ir tvarka?

Taip, paprastai šios teisės įregistruojamos registre, kaip paaiškinta toliau.

ĮMONIŲ REGISTRO TARNYBOS

Žemės registro tarnybose (port. *Conservatórias do Registo Predial*) registruojami veiksmai, susiję su pastatų teisiniu statusu, įskaitant toliau nurodytas daiktines teises (Žemės registro kodekso (port. *Código de Registo Predial*) 1 ir 2 straipsniai):

teisiniai veiksmai dėl nuosavybės, uzufukto, teisės naudotis patalpa ir joje gyventi, užstatymo ar servituto teisių atsiradimo, pripažinimo, įgijimo ar pakeitimo;

teisiniai veiksmai, lemiantys buto nuosavybės ir pakaitinio naudojimosi teisių sukūrimą ar pakeitimą;

žemės nuosavybės pokyčiai dėl žemės padalijimo, bendros nuosavybės struktūros pertvarkymo ir padalijimo, taip pat atitinkami pakeitimai;

pasiūlymai dėl turto perdavimo ar suvaržymai, lengvatinės sąlygos ir lengvatinės testamentu nuostatos, jeigu joms suteiktas daiktinės teisės poveikis, taip pat iš šių faktų kylančios sutartinės padėties perdavimas;

turto perdavimas kreditoriams;

hipoteka, jos perdavimas ar pakeitimas, atitinkamos registracijos pirmenybės laipsnio nustatymas ir nuomos perdavimas;

gautinų sumų, užtikrintų hipoteka ar nuomos perdavimu, perdavimas, kai perduodama garantija;

ilgesnės negu šešerių metų trukmės nuoma ir jos perdavimas arba subnuoma, išskyrus nuomininko ūkininkavimą;

kredito įsipareigojimas, užtikrintas hipoteka arba nuomos perdavimu, taip pat kiti veiksmai arba susitarimai, turintys poveikį toms pačioms gautinoms sumoms;

visi kiti pagal įstatymą registruotini nuosavybės teisės apribojimai;

teisiniai veiksmai, dėl kurių išnyksta teisės, taip pat suvaržymai arba registruoti mokesčiai.

Minėtuosius faktus privaloma užregistruoti, išskyrus išvardytus Žemės registro kodekso 8-A straipsnyje.

Pagal Civilinio kodekso 687 straipsnį hipoteka turi būti įregistruojama, priešingu atveju ji nebus pripažįstama trečiųjų šalių atžvilgiu.

Žemės registracijos sąlygos nurodytos toliau paminėtose Žemės registro kodekso nuostatose:

subjektai, kuriems taikoma registracijos prievolė, terminai ir teisių į nekilnojamąjį turtą tinkamumas registruoti išdėstyti 8-B, 8-C, 8-D ir 9 straipsniuose;

išankstinė registracija, registracijos tása, visų pirma nuosavybės teisės paveldėjimo principas ir atleidimas nuo išankstinės registracijos pirkimo registre dėl padalijimo ir (arba) paveldėjimo, išdėstyti 34–35 straipsniuose;

teisė prašyti registracijos ir atstovavimo galimybė numatytos 36–39 straipsniuose;

registracijos prašymo pateikimo forma ir priemonės, ypač teisė atlikti registraciją elektroniniu būdu, nustatytos 41–42-A straipsniuose;

dokumentai, kuriuos reikia pateikti, išdėstyti 43–46 straipsniuose.

Su Žemės registro kodeksu portugalų kalba galima susipažinti adresu http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=488&tabela=leis

Išsamesnės informacijos apie prašymus įregistruoti žemę, įmonę ir motorinę transporto priemonę, pvz., kaip nusiųsti prašymą, taip pat apie reikalavimus ir paslaugas, pateikiama internete adresu <https://justica.gov.pt>

ĮMONIŲ REGISTRO TARNYBOS

Veiksmai, kuriais siekiama paskelbti individualių įmonių, komercinių įmonių, komercinės formos civilinės teisės asociacijų ir individualių ribotos atsakomybės bendrovių teisinį statusą, registruojami įmonių registro tarnybose (port. *Conservatórias do Registo Comercial*). Įmonių registro tarnybose (Įmonių registro kodekso (port. *Código do Registo Comercial*) 1 straipsnis)) taip pat registruojami tam tikri veiksmai, susiję su kooperatyvų, valstybinių įmonių, papildomų įmonių grupių ir Europos ekonominių interesų grupių teisiniu statusu.

Įmonių registro tarnybose turi būti užregistruoti Įmonių registro kodekso 15 straipsnyje nurodyti veiksmai, t. y.:

„15 straipsnis (veiksmai, kuriuos privaloma užregistruoti)

1. Privaloma užregistruoti veiksmus, nurodytus 3 straipsnio 1 ir 2 dalių a–c ir e–z punktuose, 4 straipsnyje, 5 straipsnio a, e ir f punktuose, 6, 7 ir 8 straipsniuose ir 10 straipsnio c ir d punktuose.

2. Išskyrus tai, kas numatyta tolesnėse dalyse, prašymas užregistruoti pirmesnėje dalyje nurodytus veiksmus turi būti pateikiamas per du mėnesius nuo jų paskelbimo.

3. Prašymas užregistruoti 5 straipsnio a, e ir f punktuose nurodytus veiksmus turi būti pateikiamas per du mėnesius nuo juos lemiančio akto paskelbimo dienos.

4. Prašymas užregistruoti įmonių sąskaitas ir individualių ribotos atsakomybės bendrovių sąskaitas turi būti pateiktas iki septinto mėnesio, einančio po finansinių metų pabaigos, 15-tos dienos.

5. 9 straipsnyje numatyti veiksmai, sprendimai, procedūros ir apsaugos priemonės taip pat privalo būti registruojami.

6. Laikinių apsaugos priemonių registruoti neprivaloma, jeigu prašymas užregistruoti prašomą apsaugos priemonę jau yra pateiktas, jų registruoti taip pat neprivaloma, jeigu jau yra pateiktas prašymas užregistruoti pagrindinį ieškinį.

7. Prašymas užregistruoti ieškinius ir laikinąsias apsaugos priemones – įmonės rezoliucijų galiojimo sustabdymą – turi būti pateikiamas per du mėnesius nuo jų pasiūlymo.

8. Prašymas užregistruoti pirmesnėje dalyje nurodytuose ieškiniuose ir laikinosiose apsaugos priemonėse paskelbtus galutinius sprendimus turi būti pateikiamas per du mėnesius nuo galutinio, neskundžiamo sprendimo priėmimo.“

Registracijos įmonių registre sąlygos nurodytos Įmonių registro kodekso 28–53 straipsniuose.

Pagal Įmonių registro kodekso 32 straipsnio 1 ir 2 dalis:

gali būti registruojami tik veiksmai, nustatyti dokumentais, kuriais jie teisiškai pagrindžiami;

užsienio kalba surašyti dokumentai gali būti priimami tik išversti, nebent juose nurodyti veiksmai, kurie registruojami pagal stenogramas, dokumentai yra surašyti anglų, prancūzų arba ispanų kalbomis ir kompetentingas pareigūnas gerai moka tą kalbą.

Kalbant apie fiskalines prievoles, pagal Įmonių registro kodekso 51 straipsnio 1 dalį veiksmas, kuriam taikomi fiskalinio pobūdžio mokesčiai, negali būti galutinai užregistruotas, kol nėra tinkamai sumokėti mokesčiai arba jų sumokėjimas nėra užtikrintas.

Su Įmonių registro kodeksu portugalų kalba galima susipažinti adresu http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=506&tabela=leis

VERTYBINIŲ POPIERIŲ REGISTRAVIMAS

Pagal įstatymą vertybiniais popieriais, be kita ko, pripažįstamos šios priemonės:

akcijos ir pajai;

obligacijos;

nuosavas kapitalas;

kolektyvinio investavimo subjektų investiciniai vienetai;

pirmesnėse dalyse nurodytų vertybinių popierių suteikiamos teisės, jeigu atitinkami įsipareigojimai apima visą emisiją arba jos dalis arba yra numatyti emisijos išleidimo metu;

autonominiai varantai;

kiti vienašios teisines situacijas atspindintys dokumentai, jeigu juos galima perduoti rinkoje.

(Portugalijos vertybinių popierių kodekso (port. *Código dos Valores Mobiliários*) 1 straipsnis)

Vertybiniai popieriai laikomi užregistruota forma (Portugalijos vertybinių popierių kodekso 52 straipsnis).

Vertybinių popierių įsigijimas, taip pat uzufrukto, įkeitimo ar kitų teisinių situacijų, kuriomis suvaržomi vertybiniai popieriai, sukūrimas, pakeitimas ar išnykimas užregistruojami (paprastai tai daro emitentas arba valdymo subjektas) ir gali būti paveldimi.

Vertybinių popierių registravimas, registravimo subjektai, registravimo reikalavimai, registracijos poveikis teisių sukūrimui, perdavimui, naudojimuisi jomis ir jų paveldėjimui skiriasi priklausomai nuo minėtų vertybinių popierių kategorijų.

Šis klausimas reglamentuojamas 1999 m. lapkričio 13 d. Įstatyminiu dekretu Nr. 486/99 patvirtintame Portugalijos vertybinių popierių kodekse, kurio galiojanti redakcija pateikiama portugalų kalba adresu

http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=450&so_miolo=&tabela=leis&nversao

MOTORINIŲ TRANSPORTO PRIEMONIŲ REGISTRAI

Su motorinių transporto priemonių ir jų priekabų teisiniu statusu susiję veiksmai registruojami Motorinių transporto priemonių registruose (port.

Conservatórias do Registo Automóvel).

Registracijos tikslais transporto priemonės laikomos motorinėmis transporto priemonėmis ir jų priekabomis, kurios pagal Greitkelių kodeksą (port. *Código da Estrada*) privalo būti registruojamos.

Greitkelių kodekso 117 straipsnyje nurodoma, kurios transporto priemonės ir priekabos privalo būti registruojamos. Su 1994 m. gegužės 3 d. Įstatyminiu dekretu Nr. 114/94 patvirtinto Greitkelių kodekso galiojančia redakcija portugalų kalba galima susipažinti adresu

http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_estrutura.php?tabela=leis&artigo_id=&nid=349&nversao=&tabela=leis&so_miolo

Motorinių transporto priemonių registravimo kodekso (port. *Código de Registo Automóvel*) 5 straipsnyje numatytos šios privalomo transporto priemonių registravimo nuostatos:

„5 straipsnis

1. Privalo būti registruojama:

a) transporto priemonės nuosavybės teisė ir naudojimosi teisė;

b) nuosavybės teisės išlaikymas, numatytas motorinių transporto priemonių pardavimo sutartyje;

c) hipoteka, jos pakeitimas ir perleidimas, taip pat atitinkamos registracijos pirmenybės laipsnio nustatymas;

d) finansinė nuoma ir iš jos kylančių teisių perdavimas;

e) ilgesnio negu vienų metų laikotarpio nuoma, kai iš atitinkamos sutarties atsiranda nuosavybės perdavimo lūkesčiai;

f) transporto priemonės skyrimas nuomai be vairuotojo;

g) registruotų teisių ar kreditų perleidimas ir tokių kreditų įkeitimas, areštas ir konfiskavimas;

h) areštas arba bet kokios administracinės priemonės, turintys poveikį laisvam disponavimui transporto priemonėmis;

i) mokesčių teisės aktuose numatytos prievolės, susijusios su negalėjimu perleisti ar mokesčių likučiu;

j) valdytojas;

k) nemokumo paskelbimas;

l) anksčiau užregistruotų teisių ar mokesčių galiojimo pabaiga ar pakeitimas, transporto priemonių savininkų, uzufruktorių ir nuomininkų vardo ir pavardės ar pavadinimo sandaros pakeitimas ir jų įprastinės gyvenamosios vietos arba pagrindinės buveinės pasikeitimas;

m) registracijos liudijimo konfiskavimas administracinių ir policijos institucijų nurodymu, taip pat prašymas areštuoti ir konfiskuoti transporto priemones pagal specialią nuosavybės teisių sureguliuavimo procedūrą;

n) konfiskavimas baudžiamojoje byloje;

o) transporto priemonės areštas pagal sprendimą dėl patraukimo administracinėn atsakomybėn pagal 1994 m. gegužės 3 d. Įstatyminiu dekretu Nr. 114/94 patvirtinto Greitkelių kodekso su pakeitimais 147 straipsnio 3 dalį;

p) transporto priemonės perleidimo valstybės žinion paskelbimas pagal galutinį teismo sprendimą;

q) visi kiti veiksmai, kurie pagal Įstatymą privalo būti registruojami.

2. Ankstesnio punkto a, b, d, e, f ir i punktuose nurodyti veiksmai ir transporto priemonių savininkų, uzufruktorių ir nuomininkų vardo ir pavardės arba pavadinimo pakeitimo ir įprastinės gyvenamosios vietos arba pagrindinės buveinės pasikeitimo registracija yra privaloma.

3. Paveldėjimo atveju nuosavybė gali būti neregistruojama, jeigu įpėdinis ketina ją perleisti.“

Motorinės transporto priemonės negali būti įkeičiamos – Motorinių transporto priemonių registravimo kodekso 8 straipsnis.

Su motorinių transporto priemonių registravimo reikalavimais galima susipažinti adresu <https://justica.gov.pt/Registos/Veiculos/Documentos-do-veiculo>

Motorinių transporto priemonių registravimas reglamentuojamas 1975 m. vasario 12 d. Įstatyminiu dekretu Nr. 54/75, su kuriuo galima susipažinti adresu

http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=598&tabela=leis

Taip pat svarbus 1975 m. vasario 12 d. Įstatyminiu dekretu Nr. 55/75 nustatomas Motorinių transporto priemonių registravimo reglamentas (port.

Regulamento do Registo de Automóveis), su kuriuo galima susipažinti adresu http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=606&tabela=leis

NACIONALINIS ORLAIVIŲ REGISTRAS

Orlaiviai arba autonominė įranga (variklis, sraigtas, propeleris ir kt.) turi būti registruojami Nacionaliniame orlaivių registre (port. *Registo Aeronáutico Nacional*).

Registracijos prašymas pateikiamas nustatyta forma ir prie jo pridedami toliau nurodyti dokumentai:

pirkimo–pardavimo sutartis arba kitas pardavimo aktas;

ankstesnės registracijos šalies orlaivių registre nurodyta pažyma apie atidavimą į metalo laužą arba pažyma apie neregistravimą;

muitinio įforminimo pažymėjimas, jeigu orlaivis yra importuotas iš ES nepriklausančios šalies;

dvi neutraliomis spalvomis, 9x12 formatu, be paraščių išspausdintos orlaivio nuotraukos – viena iš priekio ir viena iš profilio, su nudažytais nacionalinės priklausomybės ir registracijos ženklais.

Užsienio šalyse išduotuose dokumentuose turi būti asmenų parašai, kurie būtų tinkamai patvirtinti notaro ir legalizuoti ir prie kurių būtų pridėta apostilė, kaip nurodyta 1968 m. birželio 24 d. Įstatyminiu dekretu Nr. 48450 ratifikuotos 1961 m. spalio 5 d. Hagos konvencijos dėl užsienio valstybėse išduotų dokumentų legalizavimo panaikinimo 3 ir 4 straipsnių nuostatose, arba kurie būtų tinkamai patvirtinti notaro ir legalizuoti toje šalyje veikiančios Portugalijos diplomatinės ar konsulinės atstovybės.

Dokumentuose, kuriuos Portugalijoje išduoda juridinis subjektas, turi būti teisės aktais pripažintų teisinių atstovų parašai ir frazė „tinkamai įgaliotas ir vykdydamas savo įgaliojimus“.

Daugiau informacijos pateikta Nacionalinės civilinės aviacijos institucijos (port. *Autoridade Nacional de Aviação Civil*) interneto svetainėje: <http://www.anac.pt/vPT/Generico/Aeronaves/RegistoAeronauticoNacional/RegistodeAeronaves/Paginas/RegistodeAeronaves.aspx>

LAIVŲ REGISTRAS

Laivų registravimas reglamentuojamas 1972 m. liepos 31 d. Įstatyminiu dekretu Nr. 265/72 (Bendrasis uosto institucijų reglamentas (port. *Regulamento Geral das Capitánias*)), su kuriuo galima susipažinti adresu

http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=1721&tabela=leis&ficha=1&pagina=1&so_miolo=&

Taip pat taikomas 1989 m. kovo 28 d. Įstatyminis dekretas Nr. 96/89, kuriuo nustatomas Madeiros tarptautinis laivų registras (port. *Registo Internacional de Navios da Madeira*), ir 1989 m. rugpjūčio 23 d. Ministro įgyvendinimo įsakymas Nr. 715/89 (<https://dre.pt/application/file/a/618419>), kuriuo reglamentuojami tam tikri registro aspektai.

Pastaba: 1989 m. kovo 28 d. Įstatyminis dekretas Nr. 96/89 yra paskelbtas 2020 m. rugpjūčio 27 d. Įstatymo Nr. 56/2020 priede. Su juo galiojančia redakcija galima susipažinti adresu

<https://dre.pt/application/file/a/141259926>

Pagal šią teisinę sistemą:

nacionaliniai laivai, išskyrus priklausančius karinėms jūrų pajėgoms, turi turėti registruotus savininkus, kad šiais laivais būtų galima vykdyti veiklą, kuriai jie yra priskirti (Bendrojo uosto institucijų reglamento 72 straipsnio 1 dalis);

prekybiniai laivai pagal atitinkamą teisę taip pat privalo turėti komercinę registraciją (Bendrojo uosto institucijų reglamento 72 straipsnio 3 dalis);

nacionaliniai laivai registruojami jūrininkystės tarnybose, išskyrus pramoginius laivus, kurie registruojami galiojančiuose teisės aktuose nurodytose organizacijose (Bendrojo uosto institucijų reglamento 73 straipsnio 1 dalis);

jeigu įsigyjami nauji laivai arba naujos konstrukcijos, jie priklauso atitinkamame leidime nurodytos jūrininkystės tarnybos kompetencijai (Bendrojo uosto institucijų reglamento 73 straipsnio 2 dalis);

jeigu įsigyjami nauji laivai arba atsarginės konstrukcijos, registracija priklauso jūrininkystės tarnybos, kurioje buvo užregistruoti pakeisti blokai, kompetencijai (Bendrojo uosto institucijų reglamento 73 straipsnio 3 dalis);

bet kuriame nacionaliniame regione esančiame uoste pastatytas arba įsigytas laivas gali būti parduodamas arba registruojamas kitame to paties ar kito regiono uoste, jeigu jis turi atitinkamą leidimą (Bendrojo uosto institucijų reglamento 73 straipsnio 4 dalis);

laive esantys lengvieji laivai, net jeigu tai yra gelbėjimosi valtyys, maži papildomi žvejybos laivai ir maži nemotorizuoti neburiniai pakrančių laivai, pvz., dingės, luotai, pripučiamos valtyys ir vandens dviračiai, skirti naudoti iki 300 m atoslūgio metu, neprivalo būti registruojami, tačiau priklauso jūrininkystės institucijos, atsakingos už jų eksploataavimo licencijų išdavimą, jurisdikcijai (Bendrojo uosto institucijų reglamento 77 straipsnis).

Laivų registracijos reikalavimai išdėstyti Bendrojo uosto institucijų reglamento 78 straipsnyje.

Visų pirma dėl laivų registracijos, kai paveldima mirus savininkui:

paveldėjimo atveju registracijos pakeitimai grindžiami padalijimo liudijimu arba padalijimo lentele ir atitinkamu ratifikavimo sprendimu, prie kurio pridedamas kompetentingos finansų tarnybos išduotas dokumentas, juo patvirtinant, kad buvo sumokėtas, užtikrintas arba neprivalo būti mokamas atitinkamas paveldėjimo mokestis (Bendrojo uosto institucijų reglamento 82 straipsnio 2 dalis); užsienio laivai, kurie yra įgyti paveldėjimo būdu arba pateikus ieškinį Portugalijos teismuose, registruojami aukštesniosios institucijos nustatytoje jūrinių kystės tarnyboje (Bendrojo uosto institucijų reglamento 75 straipsnio 3 dalis).

GINKLŲ REGISTRAVIMAS

Su 2006 m. vasario 23 d. Įstatymu Nr. 5/2006 patvirtinta teisine ginklų ir šaudmenų reglamentavimo sistema galima susipažinti adresu http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?artigo_id=692A0037&nid=692&tabela=leis&pagina=1&ficha=1&so_miolo=&nversao=#artigo

Ginklai ir šaudmenys privalo būti deklaruojami ir registruojami PSP (Viešojo saugumo policijoje).

Paveldėjimui mirus savininkui taikomi minėtosios teisinės ginklų ir šaudmenų reglamentavimo sistemos 37 straipsnyje nustatyti reikalavimai.

INTELEKTINĖ NUOSAVYBĖ REGISTRUOJAMA Nacionaliniame pramoninės nuosavybės institute (port. *Instituto Nacional da Propriedade Industrial*). Patentus, naudinguosius modelius, puslaidininkių gaminius, dizainus ar modelius, prekių ženklus, premijas ar logotipus, kilmės nuorodas ir geografines nuorodas registruoja Nacionalinis pramoninės nuosavybės institutas, kuriam turi būti teikiami atitinkami prašymai.

Prašymo pripažinti ar užregistruoti intelektinę nuosavybę pateikimo reikalavimai išdėstyti Pramoninės nuosavybės kodekse dėl kiekvienos minėtosios kategorijos, nedarant poveikio Europos Sąjungos teisės aktams ir taikytinoms tarptautinėms konvencijoms.

Praktinę informaciją, kaip parengti ir pateikti prašymą pripažinti ar užregistruoti intelektinę nuosavybę, galima rasti Nacionalinio pramoninės nuosavybės instituto interneto svetainėje: <http://www.marcaspatentes.pt/index.php?section=69>

3 Kokios pasekmės yra siejamos su teisių in rem įregistravimu?

Paprastai daiktinės teisės į nekilnojamąjį turtą įregistravimas pačios teisės nesukuria. Tačiau specialiose teisės nuostatose gali būti numatyta šios taisyklės išimčių, taikomų kitų kategorijų turtui.

ŽEMĖS REGISTRACIJOS POVEIKIS

Su daiktinių teisių į nekilnojamąjį turtą registracija susijęs poveikis numatytas Žemės registro kodekso 4–7 straipsniuose:

„4 straipsnis (Poveikis tarp šalių)

1. Veiksmams, kurie privalo būti registruojami, šalys arba jų įpėdiniai gali remtis vieni prieš kitus, net jeigu šie veiksmai nebuvo įregistruoti.

2. Minėtoji nuostata netaikoma veiksams, kuriais sudaroma hipoteka, – šių veikslių poveikis tarp šalių priklauso nuo veikslių įregistravimo.“

„5 straipsnis (Panaudojimas prieš trečiąsias šalis)

1. Veiksmai, kurie privalo būti registruojami, poveikį trečiosioms šalims turi tik nuo jų įregistravimo dienos.

2. Pirmesnės dalies nuostatos netaikomos šiais atvejais:

a) nenutrūkstamu valdymu grindžiamam 2 straipsnio 1 dalies a punkte nurodytų teisių įgijimui;

b) akivaizdiems servitutams;

c) veiksams, susijusiems su neapibrėžtomis gėrybėmis, jeigu jos nėra tinkamai nurodytos ir išvardytos.

3. Registracijos nebuvimu prieš suinteresuotąją šalį negali remtis asmenys, privalantys šią registraciją atlikti, arba jų įpėdiniai.

4. Registracijos tikslais trečiosios šalys yra tos, kurios iš bendro autoriaus įgijo tarpusavyje nesuderinamas teises.

5. Neįregistruota ilgesnės negu šešerių metų trukmės nuoma negalima remtis prieš trečiąsias šalis.“

„6 straipsnis (Registracijos pirmenybė)

1. Teisė, kuri buvo įregistruota pirmoji, yra viršesnė už vėliau įregistruotas teises į tą patį turtą, remiantis registracijų datų eiliškumu, o jeigu teisės įregistruotos tą pačią dieną – remiantis atitinkamų prašymų pateikimo laiko eiliškumu.

2. (Panaikinta)

3. Galutine tapusi registracija išlaiko pirmenybę, kurią ji turėjo, kai buvo laikinoji.

4. Jeigu atsiskaitoma atlikti registraciją, registracija, atlikta pateikus apeliacinį skundą, kuris pripažįstamas pagrįstu, išlaiko pirmenybę, atitinkančią dokumento, kurį buvo atsiskaityta įregistruoti, pateikimą.“

„7 straipsnis (Iš registracijos kylančios prezumpcijos)

Galutinė registracija reiškia prezumpciją, kad teisė egzistuoja ir registracijos įrašė apibrėžtomis tiksliais sąlygomis priklauso registruotam turėtoji.“

KOMERCINĖS REGISTRACIJOS POVEIKIS

Komercinės registracijos poveikis iš esmės kildinamas iš Įmonių registro kodekso 11–14 straipsnių:

„11 straipsnis (Iš registracijos kylančios prezumpcijos)

Galutiniu įrašu atlikta registracija reiškia prezumpciją, kad teisinė padėtis egzistuoja tiksliai tomis sąlygomis, kuriomis ji apibrėžta.“

„12 straipsnis (Registracijos pirmenybė)

Atitinkamo prašymo pateikimo eilės tvarka pirmasis įregistruotas veiksmai yra viršesnis už vėlesnius veiksmus, susijusius su tomis pačiomis akcijomis ar įmonės akcijų paketais.“

„13 straipsnis (Poveikis tarp šalių)

1. Veiksmams, kurie privalo būti registruojami, šalys arba jų įpėdiniai gali remtis vieni prieš kitus, net jeigu šie veiksmai nebuvo įregistruoti.

2. Pirmesnės dalies išimties yra įmonių įstatai ir jų pakeitimai, kuriems taikomos Komercinių įmonių kodekso ir Europos akcinių bendrovių reglamentavimo nuostatos.“

„14 straipsnis (Panaudojimas prieš trečiąsias šalis)

1. Veiksmai, kurie privalo būti registruojami, poveikį trečiosioms šalims turi tik nuo jų įregistravimo dienos.

2. Veiksmai, kurie privalo būti registruojami ir skelbiami pagal 70 straipsnio 2 dalį, poveikį trečiosioms šalims turi tik nuo jų paskelbimo dienos.

3. Registracijos nebuvimu prieš suinteresuotąsias šalis negali remtis jų teisiniai atstovai, privalantys šią registraciją atlikti, arba jų įpėdiniai.

4. Šio straipsnio nuostatos neturi poveikio Komercinių įmonių kodekso nuostatomis ir Europos akcinėms bendrovėms taikomiems teisės aktams.“

VERTYBINIŲ POPIERIŲ REGISTRACIJOS POVEIKIS

Su vertybinių popierių registracijos poveikiu galima susipažinti minėtame Vertybinių popierių kodekse (port. *Código dos Valores Imobiliários*); šis poveikis skiriasi priklausomai nuo atitinkamų vertybinių popierių kategorijų. Registracija gali turėti steigiamąjį poveikį – sukurti teisę į tam tikrų kategorijų vertybinius popierius (minėtojo Vertybinių popierių kodekso 73 straipsnis).

MINĖTŲJŲ LIKUSIŲ KATEGORIJŲ TURTO REGISTRACIJOS POVEIKIS

Su ginklų, orlaivių, laivų, motorinių transporto priemonių, intelektinės ar pramoninės nuosavybės – kiekvienos iš minėtųjų turto kategorijų – registracijos poveikiu galima susipažinti jau minėtuose specialiuose teisės aktuose.

4 Ar yra nustatytos specialios taisyklės ir tvarka, skirtos teisės in rem, į kurią asmuo turi teisę pagal paveldėjimui taikytiną teisę, pritaikymui, jeigu valstybės narės, kurioje remiamasi teise, teisėje tokia teisė in rem nėra žinoma?

Teisinės nuostatos, kurios gali būti taikomos daiktinių teisių pritaikymui paveldėjimo atvejais, iš esmės yra Civilinio kodekso 15 straipsnis (pvz., kai pritaikymą teismo proceso metu atlieka teismas) ir Žemės registro kodekso 43-A straipsnis (pvz., kai pritaikymą registracijos liudijime atlieka registruotojas).

Civilinio kodekso 15 straipsnis (Tinkamumas):

„Įstatymui priskirta kompetencija apima tik tas normas, kurios dėl savo turinio ir funkcijos tame įstatyme priklauso kolizinėje normoje nurodytos doktrinos sistemai.“

Žemės registro kodekso 43-A straipsnis (užsienio teisės įrodymai)

„Kai registracijos prašymo galimumas turi būti vertinamas remiantis užsienio teise, suinteresuotoji šalis turi įrodyti jos turinį tinkamu dokumentu.“

Be šių teisinių nuostatų, yra ir doktrinoje išplėtotos aiškinimo taisyklės. Pagal šias doktrinos taisykles plati pritaikymo sąvoka apima bent dvi skirtingas situacijas.

Pritaikymas siaurąja prasme gali būti atliekamas, kai kyla techninė problema taikant du skirtingus paveldėjimo įstatymus. Pavyzdžiui, jeigu miršta įvaikio tėviai ir biologiniai tėvai ir X šalies teisė taikoma paveldėjimui dėl tėvių mirties, o Y šalies teisė taikoma paveldėjimui dėl biologinių tėvų mirties, gali būti gaunamas rezultatas, kurio nebuvo ketinama pasiekti nė vienoje iš atitinkamų teisės sistemų (pvz., galiausiai įvaikis nėra nei tėvių, nei biologinių tėvų įpėdinis). Teismas šią problemą turi išspręsti pritaikymo būdu.

Kita situacija, kuri nėra pritaikymas siaurąja žodžio prasme, o veikiau – pakeitimas ir (arba) perkėlimas į nacionalinę teisę, įvyksta, kai kitos valstybės teisėje įtvirtinta doktrina pakeičiama nacionaliniuose teisės aktuose žinoma doktrina.

Pakeitimo ir (arba) perkėlimo į nacionalinę teisę sąvoka yra tinkamesnė sistema, kai pritaikomos daiktinės teisės, kaip nurodyta 2012 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 650/2012 dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų paveldėjimo klausimais pripažinimo ir vykdymo bei autentiškų dokumentų paveldėjimo klausimais priėmimo ir vykdymo bei dėl Europos paveldėjimo pažymėjimo sukūrimo 31 straipsnyje. Pavyzdžiui, paveldimos užstatymo teisės (įtvirtintos kitos valstybės teisėje, tačiau nenumatytos Portugalijos teisės aktuose) doktrinos pakeitimas daiktine užstatymo teise (įtvirtinta Portugalijos teisės aktuose).

Tokį pakeitimą ir (arba) perkėlimą į nacionalinę teisę teismo proceso metu gali atlikti teismas, o registravimo metu – registruotojas. Registruotojo sprendimą galima apskųsti teismui (Žemės registro kodekso 140–146 straipsniai).

PASTABA

Šioje faktų suvestinėje pateikta informacija nėra baigtinė ir nėra privaloma nei ryšių palaikymo institucijai, nei teismams, nei kitiems subjektams ir institucijoms. Nors faktų suvestinė reguliariai atnaujinama, joje gali nebūti visų teisės aktų pakeitimų, todėl ji nepakeičia būtinumo susipažinti su bet kuriuo metu galiojančiais teisiniais tekstais.

Paskutinis naujinimas: 04/03/2022

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Teisių in rem pritaikymas - Rumunija

1 Kokios teisės in rem galėtų kilti iš paveldėjimo pagal šios valstybės narės teisę?

Paveldėjimo būdu gali būti įgyjama ne tik nuosavybės teisė į visą ar dalį turto, bet ir šios daiktinės teisės:

1. Užufukto teisė
2. Panaudos teisė
3. Teisė į gyvenamąją patalpą
4. Užstatymo teisė
5. Servituto teisė

Pagal Rumunijos teisę teisiniam įpėdiniam neleidžiama paveldėjimo atveju pasirinkti turto dalies, į kurią jie įgytų teisę, arba užufukto teisės į turtą. Užufukto teisė, panaudos teisė ir teisė į gyvenamąją patalpą, kuriomis naudojasi fizinis asmuo, galioja ne ilgiau negu iki jas turinčio asmens mirties ir išnyksta jam mirus, todėl jų negalima įgyti paveldėjimo būdu, o tik pagal nuostatą *mortis causa*. Kalbant apie naudojimąsi šiomis teisėmis ir kitomis daiktinėmis teisėmis, asmuo, iš kurio šios teisės kildinamos, gali nustatyti tam tikrus apribojimus.

Be to, jeigu mirusysis buvo daiktinės garantijos (kilnojamojo ar nekilnojamojo turto hipotekos, įkeitimo ir kt.) turėtojas, ši teisė bus perduodama paveldėjimo būdu ir dėl jos bus galima pateikti užtikrintą reikalavimą.

Ypatinga padėtis susidaro, kai pergyvenęs sutuoktinis neturi daiktinės teisės naudotis patalpa. Atsiradus palikimui, toks asmuo naudojasi teise teisėtai gyventi patalpoje, kurioje jis gyveno su dabar mirusiu asmeniu, jeigu atitinkama patalpa priklauso paveldimam turtui, tačiau yra tikimybė, kad kiti paveldėtojai tam tikromis aplinkybėmis reikalaus apriboti teisę gyventi patalpoje arba reikalaus pakeisti gyvenamąją vietą. Tokiomis sąlygomis įgyta teisė į gyvenamąją patalpą pergyvenęs sutuoktinis negali naudotis siekdamas piniginių naudos, nes jis neturi teisės, pavyzdžiui, patalpą išnuomoti. Teisė į gyvenamąją patalpą išnyksta, kai patalpa pradeda naudotis bendrai, tačiau ne anksčiau negu praėjus vieniems metams nuo palikimo atsiradimo. Ši teisė išnyksta net ir nepasibaigus vienų metų laikotarpiui, jeigu pergyvenęs sutuoktinis sudaro naują santuoką.

2 Ar šios teisės in rem įregistruojamos teisių į nekilnojamąjį ar kilnojamąjį turtą registre ir, jei taip, ar toks įregistravimas privalomas? Kuriam registre (-uose) jos įregistruojamos ir kokie yra įregistravimo reikalavimai ir tvarka?

Apskritai paveldėjimas visiškai įsigalioja nuo palikimo atsiradimo dienos dėl pačios teisių turėtojo mirties, o paveldėjimo įregistruoti registre nebūtina.

Pagal Civilinį kodeksą paskelbimas įregistruojamas žemės registre (rum. *cartea funciară*), Elektroniniame kilnojamojo turto užtikrinimo priemonių archyve (*Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare*), įmonių registre ir kitomis teisės aktuose numatytais paskelbimo formomis. Šiuo metu įregistravimu registre paprastai teisė nesukuriama, o veikiau užtikrinamas registruotų teisių paskelbimas ir galimybė jas apginti.

Daiktinių teisių į nekilnojamąjį turtą įregistravimu žemės registre teisė nesukuriama, ji sukurama tik kiekviename administraciniame-teritoriniame vienetė atlikus kadastrinį darbą ir pagal prašymą arba institucijos iniciatyva patikrinus atitinkamo nekilnojamojo turto sklypo duomenis. Tačiau pagal Civilinį kodeksą net ir tokiu atveju iš paveldėjimo kylančios daiktinės teisės įgyjamos jų neįregistravus žemės registre. Vis dėlto įregistruoti jas žemės registre reikės, nes tik tada paveldėtojas įgis disponavimo *inter vivos* teises: teisę parduoti, dovanoti, suvaržyti hipoteka ir kt.

Paskelbimo tikslais daiktinės teisės įregistruojamos ir kituose registruose (pavyzdžiui, Elektroniniame kilnojamojo turto užtikrinimo priemonių registre, jeigu paveldėjimo būdu perduodamas užtikrintas reikalavimas), jeigu perduota teisė taip pat buvo įregistruota.

Įrašai registruose daromi remiantis dokumentu, kuriuo nustatomas įpėdinio statusas (paveldėjimo pažymėjimu, teismo sprendimu), taip pat, prireikus, įregistruojamos palikimą sudarančios teisės ir turtas.

3 Kokios pasekmės yra siejamos su teisių in rem įregistravimu?

Įrašai registruose daromi paskelbimo tikslais, taip pat siekiant užtikrinti galimybę apginti teises prieš trečiąsias šalis. Dėl daiktinių teisių į paveldėjimo būdu įgyto nekilnojamojo turto įregistravimo žemės registre poveikio žr. pirmiau pateiktą atsakymą.

4 Ar yra nustatytos specialios taisyklės ir tvarka, skirtos teisėms in rem, į kurią asmuo turi teisę pagal paveldėjimą taikytiną teisę, pritaikymui, jeigu valstybės narės, kurioje remiamasi teise, teisėje tokia teisė in rem nėra žinoma?

Remiantis Įstatymo Nr. 206/2016 nuostatomis, prašymus pritaikyti daiktines teises pagal to paties reglamento 31 straipsnį nagrinėja teismai (*tribunali*).

Paskutinis naujinimas: 28/08/2021

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Teisių in rem pritaikymas - Slovėnija

1 Kokios teisės in rem galėtų kilti iš paveldėjimo pagal šios valstybės narės teisę?

Daiktinėms teisėms, kurios gali atsirasti dėl palikimo, priskiriamos amatininko ir vienintelio veiklos vykdytojo kilnojamojo ir nekilnojamojo turto, taip pat darbo įrankių nuosavybės teisė ir kitos daiktinės teisės (įkeitimo teisė, teisė susipažinti, iš teisiųjų ir ne verslo santykių kylančios teisės ir pareigos, autorių teisės (tiek finansinio turto, tiek nematerialiosios dalies), patento pareiškėjo ar savininko teisės, autoriaus teisės į kompensaciją dėl techninio patobulinimo, dizaino teisės.

Turtinės teisės, susijusios su konkrečiu asmeniu, pavyzdžiui, asmeniniai servitutai, teisė į anuitetą ir teisė į išlaikymą, negali būti paveldėjimo dalykas.

2 Ar šios teisės in rem įregistruojamos teisių į nekilnojamąjį ar kilnojamąjį turtą registre ir, jei taip, ar toks įregistravimas privalomas? Kuriame registre (-uose) jos įregistruojamos ir kokie yra įregistravimo reikalavimai ir tvarka?

Baigęs testamentinio patvirtinimo procedūrą, teismas priima sprendimą dėl palikimo, kuris yra patvirtinamojo pobūdžio teismo sprendimas dėl bylos esmės. Tai reiškia, kad sprendimu patvirtinama, jog asmenys yra įpėdiniai, testamentinės išskirtinės teisės gavėjai ar kitokie naudos gavėjai, kurie testatoriaus mirties momentu įgijo paveldėjimo teisę, teisė į palikimą ar kitas paveldėjimo teises. Be to, tai reiškia, kad sprendimu dėl paveldėjimo nustatomas ne konkretus vykdymas ar pareigos, o tai, kad asmenys, kurių teisės įvardytos galutiname sprendime dėl palikimo, yra patys atsakingi už šių teisių įgyvendinimą. Pirmiau nurodytos taisyklės netaikomos *teismo saugomo turto pateikimui*. Teismas įpareigoja atiduoti turtą iš karto po to, kai įsiteisėja sprendimas dėl paveldėjimo, ir nurodo įregistruoti turtą žemės registre. Tačiau prieš gaudami turtą gavėjai turi pateikti įrodymus, kad įvykdė ar užtikrino testatoriaus jiems nustatytus įpareigojimus asmenų, negalinčių tvarkyti savo reikalų ir pašalpų, naudai ar apskritai naudingu tikslu (Paveldėjimo įstatymo 216 straipsnis).

Registracija žemės registre

Speciali taisyklė taikoma ir *daiktinių teisių į nekilnojamąjį turtą registracijai*. Jos įregistruojamos Žemės registre. Teismas *ex officio* įpareigoja padaryti būtinus įrašus dėl turto Žemės registre iš karto po to, kai įsiteisėja sprendimas dėl paveldėjimo. Tai apima, pavyzdžiui, įpėdinio nuosavybės teisės, taip pat bet kurio kito nuosavybės teisės suvaržymo ar apribojimo (testamentinės išskirtinės gavėjo teisė į užufruktą ar atsiimti hipoteką gaunant palikimą) registraciją.

Registracija verslo registre

Įmonių akcijų paketai ir vienintelių veiklos vykdytojų turtas registruojamas verslo registre. Visi teismo registre įregistruoti įmonės partnerių pakeitimai yra tik patvirtinamojo pobūdžio, nes partnerio statusas įgyjamas tik po registracijos teismo registre. Kai paveldimas akcijų paketas, turi būti pateiktas suvestinis pakeistos steigimo sutarties nuostatos tekstas, įskaitant pakeistas nuostatas dėl partnerių ir jų akcijų paketų, kartu su notaro patvirtinimu, kad pakeistos steigimo sutarties nuostatos atitinka galutinį sprendimą dėl paveldėjimo. Vienintelis veiklos vykdytojas yra įregistruojamas verslo registre, kai pateikia išsamų prašymą. Jeigu prašymas nėra išsamus, registro tvarkytojas paprašo, kad pareiškėjas per aštuonias dienas papildytų prašymą. Jeigu pareiškėjas prašymo nepapildė per nustatytą terminą, registro tvarkytojas priima sprendimą atmesti prašymą. Šis sprendimas gali būti apskųstas registro tvarkytojui per aštuonias dienas nuo sprendimo įteikimo dienos.

Registracija kituose registruose

Einamųjų sąskaitų registras (einamųjų sąskaitų registracija)

Nematerialiųjų vertybinių popierių registras, kurį tvarko Centrinė vertybinių popierių tarpuskaitos asociacija (*Centralna klirinško depotna družba d.d., KDD*)

Registras E-RISK (Šaunamųjų ginklų registras, Variklinių transporto priemonių registras)

Laivų registras

Orlaivių registras

Autorių ir autorių kūrinių registras, Teisių ir kompensacijų už autorių kūrinių atgaminimą registras, Autorių kūrinių registras, Audiovizualinių kūrinių registras pensijų išmokos.

3 Kokios pasekmės yra siejamos su teisėmis in rem įregistravimu?

Registracija žemės registre

Daiktinių teisių į nekilnojamąjį turtą registraciją Žemės registre reglamentuoja Žemės registro įstatymas (*Zakon o zemljiški knjigi*) (Slovėnijos Respublikos oficialusis leidinys, Nr. [58/03](#), [37/08](#) –ZST-1, [45/08](#), [28/09](#), [25/11](#) ir [14/15](#) – ZUUJFO).

Daiktinių teisių į nekilnojamąjį turtą registracija Žemės registre, remiantis sprendimu dėl paveldėjimo, turi *patvirtinamąjį poveikį*, nes įpėdinis nuosavybės teisę įgijo testatoriaus mirties momentu.

Registracija Žemės registre suteikia viešumo. Tai reiškia, kad niekas negali remtis nežinojimu, kai teisė yra įregistruota Žemės registre.

Taip pat taikomas pasitikėjimo Žemės registru principas. Laikoma, kad naudos gavėjas (savininkas) yra asmuo, įregistruotas Žemės registre.

Registracija verslo registre

Registracijos tvarka nustatyta Slovėnijos verslo registro įstatyme (*Zakon o poslovnem registru*) (Slovėnijos Respublikos oficialusis leidinys, Nr. [49/06](#), [33/07](#) – ZSReg-B ir [19/15](#)). Registracija verslo registre yra tik patvirtinamojo pobūdžio. Įpėdinui nereikia laukti, kol bus padarytas įrašas teismo registre, kad įgytų partnerio statusą, nes testatoriaus turtas, įskaitant verslo dalį, jo įpėdiniam perduodamas testatoriaus mirties momentu.

Registracija kituose registruose

Einamųjų sąskaitų registre

Einamųjų sąskaitų registras (RTR) yra viena kompiuterinė einamųjų sąskaitų ir jos turėtojų, kurie gali būti juridiniai arba fiziniai asmenys, duomenų bazė. Kai asmuo tampa einamosios sąskaitos turėtoju, informacija apie sąskaitą įrašoma į registrą.

Nematerialiųjų vertybinių popierių registre

Turėtojas įgyja nematerialųjį vertybinį popierių, kai nematerialus vertybinis popierius įtraukiamas į turėtojo sąskaitą centriniame nematerialiųjų vertybinių popierių registre.

Registre E-RISK, Laivų registre ir Orlaivių registre

Registruotų transporto priemonių registre yra visa informacija apie konkrečią transporto priemonę, kuri turi būti nurodyta registracijos liudijime, apie jos registraciją, išduotą transporto priemonės registracijos liudijimą, transporto priemonės savininką ar asmenį, kurio vardu įregistruota transporto priemonė,

technines apžiūras, privalomąjį draudimą ir kita informacija. Įrašas registruotų transporto priemonių registre nesuteikia viešumo, nes registras nėra viešas. Tas pats pasakytina ir apie civilinių šaunamųjų ginklų registraciją (administraciniai vienetai tvarko išduotų šaunamųjų ginklų pažymėjimų apskaitą, o už vidaus reikalus atsakinga ministerija tvarko išduotų šaunamųjų ginklų pažymėjimų centrinį registrą, šaunamųjų ginklų pardavėjams ir šaudyklų operatoriams išduotų leidimų apskaitą). Priešingai, Laivų registro ir Orlaivų registro įrašai suteikia viešumo.

Autorių kūrinių registre

Įtraukimas į registrą sukuria teisinę prielaidą, kad tam tikro kūrinio autorius ar autoriaus teisių turėtojas yra asmuo, nurodytas registre, kol neįrodyta kitaip. Registras yra viešas.

Apdraustųjų ir teisių į pensijų ir invalidumo draudimą turėtojų registre

Apdraustųjų registrą sudaro: teisių į pensijų ir invalidumo draudimą gavėjų registras, draudimo išmokų registras, asmenų, privalančių mokėti privalomojo socialinio draudimo įmokas, registras ir ekspertizų registras. Oficialų registrą reglamentuojančiame teisės akte nenustatyta, kad šis registras yra viešas ir kad registracija jame suteikia viešumo.

4 Ar yra nustatytos specialios taisyklės ir tvarka, skirtos teisės in rem, į kurią asmuo turi teisę pagal paveldėjimą taikytiną teisę, pritaikymui, jeigu valstybės narės, kurioje remiamasi teise, teisėje tokia teisė in rem nėra žinoma?

Nacionalinėje teisėje nėra konkrečių taisyklių ar tvarkos dėl daiktinių teisių pritaikymo.

Paskutinis naujinimas: 07/01/2020

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Teisių in rem pritaikymas - Slovakija

1 Kokios teisės in rem galėtų kilti iš paveldėjimo pagal šios valstybės narės teisę?

A – Turtinės teisės (Civilinio kodekso 123–151 straipsniai):

1/ vieno asmens nuosavybė

2/ bendra nuosavybė (dalijamas ir nedalijamas sutuoktinių turtas)

B – Teisės į kitų asmenų turtą (Civilinio kodekso 151a–151v straipsniai):

1/ kreditorinio reikalavimo pirmumo teisės (reikalavimų atsiradimas, žemesnės eilės kreditorinio reikalavimo pirmumo teisė)

2/ servitutai

3/ teisės sulaikyti turtą

Nuosavybės teisė iš testatoriaus įpėdiniui paveldėjimo būdu pereina testatoriaus mirties dieną. Nekilnojamojo turto **nuosavybės perėjimas visada** turi būti įregistruojamas turto registre.

Kreditorinio reikalavimo pirmumo teisės naudojamos reikalavimams ir susijusiems mokesčiams užtikrinti, suteikiant teisę užtikrinimo priemonės gavėjui skolą atgauti arba jos grąžinimo siekti pasitelkiant kreditorinio reikalavimo pirmumo teisę (įkeitimą), jeigu tinkamu laiku už skolą nėra iki galo atsiskaityta.

Kreditorinio reikalavimo pirmumo teisė nustatoma rašytine sutartimi, įpėdinių sudaromu susitarimu dėl palikimo priėmimo, teismo arba administracinės institucijos sprendimu arba teisės aktu ir paprastai įsigalioja įregistravus ją registre.

Servitutais ribojamas nekilnojamojo turto savininkų teisės kitų asmenų naudai, įpareigojant šiuos savininkus toleruoti tam tikrus veiksmus, neatlikti tam tikrų veiksmų arba atlikti tam tikrus veiksmus. Servitutais suteikiamos teisės siejamos arba su konkretais nekilnojamojo turto nuosavybe (pvz., teise pereiti per žemės sklypą), arba su tam tikru asmeniu (teisė naudoti iki gyvos galvos).

Su nekilnojamojo turto nuosavybe susiję servitutai (daiktiniai servitutai) perduodami juos įgyjančiai šaliai kartu su turto nuosavybe. Su asmeniu susiję servitutai (asmeniniai servitutai) baigiasi mirus asmeniui, kurio naudai jie buvo nustatyti.

Teisė sulaikyti turtą – tai asmens teisė pasilikti kilnojamąjį turtą, kurį jis privalo perduoti, ir taip užtikrinti savo piniginį reikalavimą asmeniui, kuriam jis priešingu atveju privalėtų tą turtą perduoti. Tačiau savavališkai arba sukčiavimo būdu įgytas turtas negali būti sulaikomas. Remiantis teise sulaikyti turtą, kai vykdomas teismo sprendimas, kreditorius turi teisę savo reikalavimo patenkinimą iš sulaikyto turto duodamų pajamų gauti pirmiau negu kiti kreditoriai, įskaitant turinčius kreditorinio reikalavimo pirmumo teisę.

2 Ar šios teisės in rem įregistruojamos teisių į nekilnojamąjį ar kilnojamąjį turtą registre ir, jei taip, ar toks įregistravimas privalomas? Kuriame registre (-uose) jos įregistruojamos ir kokie yra įregistravimo reikalavimai ir tvarka?

A – Turtinės teisės į nekilnojamąjį turtą, gyvenamosios paskirties nekilnojamąjį turtą ir negyvenamas patalpas visada turi būti įregistruojamos turto registre ir tai turi visuotinai privalomą poveikį. Turto perdavimo sutarčių atveju nuosavybės teisės neįsigalioja, kol šios sutartys nėra įregistruotos tame registre. Kitaip tariant, registro įrašas turi steigiamąjį poveikį. Mirties atveju registro įrašo poveikis yra kitoks, nes, tik padarius šį įrašą, atgaline data paskelbiama, kad paveldėjimo proceso pagrindu palikėjo mirties dieną nuosavybė perėjo įpėdiniui. Ši procedūra reglamentuojama Turto registro įstatymu [162/1995](#), o nuosavybės perėjimo įregistravimas įvykus paveldėjimo procesui yra privalomas. Prašymą įregistruoti turtą turto registre pateikia notaras, kuriam teismas arba kitas įgaliotas asmuo (įpėdinis) yra pavedęs atlikti paveldėjimo procesą. Prašymas pateikiamas teritoriniu požiūriu kompetentingos Apylinkės tarnybos Kadastro skyriui.

Nuosavybės teisė į tam tikrą kilnojamąjį turtą privalo būti įregistruota atitinkamuose registruose. Šie registrai – tai: Verslo subjektų registras (Įstatymas Nr. 530/2003 dėl Verslo subjektų registro) – registro teismai yra apylinkių teismai, veikiantys apygardos teismo buveinėje;

Transporto priemonių registras, už kurį atsakinga Policijos apylinkės kelių eismo inspekcija;

Pramoninės nuosavybės tarnyba Banská Bystrica, kompetentinga visai Slovakijai, registruoja patentus, prekių ženklus, dizainus ir kitus nuosavybinius duomenis;

Slovakijos Respublikos centrinis vertybinių popierių depozitoriumas, atsakingas už registruojamų vertybinių popierių perdavimą, yra kompetentingas visai Slovakijai;

Transporto ir statybos ministerijos administruojamas Slovakijos Respublikos jūrinių registras, kuriame registruojami pramoginiai laivai, yra kompetentingas visai Slovakijai.

B – Teisės į kito asmens turtą

Registruose taip pat registruojamos teisės į kitų asmenų turtą, kuriomis ribojamas savininko galimybės disponuoti turtu. Paprastai kreditorinio reikalavimo pirmumo teisės į nekilnojamąjį turtą, gyvenamosios paskirties nekilnojamąjį turtą ir negyvenamas patalpas **laikomos nustatytomis** tada, kai įregistruojamos turto registre.

1/ Teisė sulaikyti kilnojamąjį turtą nustatoma ją įregistravus Centriniam notariniame teisių sulaikyti turtą registre (Įstatymo Nr. 323/1992 dėl notarų ir notarų veiklos (Notarų kodekso) 73d–73i straipsniai ir Notarų rūmų vidaus taisyklės), kurį tvarko Notarų rūmai; jeigu tvarkomas atskiras atitinkamos rūšies turto registras, įrašas daromas tame registre (kaip nurodyta pirmiau išdėstyame A punkte). Teisę sulaikyti turtą, informacijos apie teisę sulaikyti turtą pakeitimus ir

šios teisės įgyvendinimo pradžią registruoja notaras, gavęs įgalioto asmens prašymą, kaip nustatyta atitinkamuose teisės aktuose. Ta pati nuostata taikoma teisės sulaikyti turtą išbraukimui iš Teisių sulaikyti turtą registro. Registracijos prašantys asmenys turi įrodyti notarui savo tapatybę arba, jeigu jie teikia prašymą kito asmens vardu, jie turi įrodyti, kad yra įgalioti tai daryti. Asmenys, prašantys įregistruoti kreditorinio reikalavimo pirmumo teisę, turi notarui pateikti visą teisės aktuose reikalaujamą informaciją, kuri tada įtraukiama į kreditorinio reikalavimo pirmumo teisių registrą. Jeigu kreditorinio reikalavimo pirmumo teisė yra nustatyta įpėdinių sudarytu paveldėjimo susitarimu arba teismo ar administracinės institucijos sprendimu, asmuo, prašantis įregistruoti kreditorinio reikalavimo pirmumo teisę, turi pateikti notarui sprendimą, kuriuo nustatoma kreditorinio reikalavimo pirmumo teisė.

2/ Daiktiniai servitutai nustatomi juos įregistravus turto registre.

3/ Teisės sulaikyti turtą, kurias galima nustatyti tik į kilnojamąjį turtą, neregistruojamos.

3 Kokios pasekmės yra siejamos su teisių in rem įregistravimu?

Testatoriaus mirties atveju nuosavybės teisė įpėdiniui pereina testatoriaus mirties dieną. Įregistravimas registre turi tik konstatuojamąjį poveikį.

4 Ar yra nustatytos specialios taisyklės ir tvarka, skirtos teisės in rem, į kurią asmuo turi teisę pagal paveldėjimui taikytiną teisę, pritaikymui, jeigu valstybės narės, kurioje remiamasi teise, teisėje tokia teisė in rem nėra žinoma?

2015 m. gruodžio 1 d. įsigaliojo Įstatymo Nr. 97/1963 dėl tarptautinės privatinės teisės ir proceso taisyklių 67a straipsnis, kuriuo vadovaujantis tapo įmanoma pritaikyti užsienio subjekto sprendime nurodytą daiktinę teisę, priemonę arba tvarką. Kai priimamas sprendimas dėl užsienio subjekto sprendimo dėl paveldėjimo, susijusio su daiktine teise, paskelbimo vykdytinu, įstatyme reglamentuojamas nežinomos daiktinės teisės pritaikymas to proceso pagrindu.

Paskutinis naujinimas: 22/04/2022

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Teisių in rem pritaikymas - Švedija

1 Kokios teisės in rem galėtų kilti iš paveldėjimo pagal šios valstybės narės teisę?

Iš esmės bet kuris turtą paveldėjęs asmuo tą turtą perima kartu su *visomis nuosavybės teisėmis*. Jeigu mirusysis buvo susituokęs, turtas pereina pergyvenusiam sutuoktiniui ir pastarasis įgyja *laisvo disponavimo teisę*. Tai reiškia, kad sutuoktinis gali savo gyvenimo laikotarpiu su tuo turtu daryti viską, ką nori, – netgi jį iki galo sunaudoti, tačiau negali jo palikti testamentu. Sutuoktinis taip pat negali iš esmės sumažinti turto jį dovanodamas arba kitu panašiu veiksniu, deramai neatsižvelgęs į pirmojo mirusiojo įpėdinių interesus.

Be to, palikėjas gali testamentu numatyti, kad kuris nors asmuo gautų turto *uzufuktą*. Jeigu testamente nenumatyta kitaip, uzufuktorius valdo turtą ir turi teisę iš jo gauti pajamas, tačiau taip pat turi mokėti reikalingas turto išlaikymo išlaidas. Uzufuktorius taip pat turi atsižvelgti į turto savininko teises ir interesus ir negali uzufukto perduoti. Turto savininkas negali perduoti turto ar kitaip juo disponuoti be uzufuktoriaus sutikimo.

2 Ar šios teisės in rem įregistruojamos teisių į nekilnojamąjį ar kilnojamąjį turtą registre ir, jei taip, ar toks įregistravimas privalomas? Kuriame registre (-uose) jos įregistruojamos ir kokie yra įregistravimo reikalavimai ir tvarka?

Bet kuris nekilnojamąjį turtą nuosavybės teisėmis įgijęs asmuo turi prašyti įregistruoti turto įgijimą (nuosavybės registracija) žemės registre, kurį tvarko [Švedijos nacionalinė žemės priežiūros tarnyba](#) (šved. *Lantmäteriet*). Paprastai prašymas turėtų būti pateikiamas per tris mėnesius nuo turto įgijimo. Bet kuris asmuo, prašantis įregistruoti nuosavybės teisę, turi pateikti turto įgijimo dokumentą ir kitus dokumentus, reikalingus turto įgijimui pagrįsti. Pirkimo atveju tai reiškia, kad turi būti pateikiamas pirkimo dokumentas. Jeigu turtas yra įgytas paveldėjimo būdu, kai kuriais atvejais (kai į turtą pretenduoja tik vienas asmuo) iš esmės pakanka pateikti užregistruotą turto aprašo originalą kartu su patvirtinta kopija. Kitais atvejais taip pat turi būti pateiktas turto paskirstymo dokumento originalas ir patvirtinta kopija. Gali būti reikalaujama pateikti ir kitus dokumentus, pvz., vyriausiojo globėjo sutikimą, jeigu į turtą pretenduojantis asmuo yra nepilnametis arba neveiksnus. Kai kuriais atvejais įregistruoti nuosavybės teisę gali būti siekiama pateikiant teisiškai įsigaliojusį testamentą, o ne turto paskirstymo dokumentą.

Rašytiniu dokumentu nustatytas uzufuktas įregistruojamas žemės registre. Registracijos prašymai ir dokumentai, kuriais grindžiama atitinkama teisė, teikiami [Švedijos nacionalinei žemės priežiūros tarnybai](#).

Daiktinės teisės į kilnojamąjį turtą neregistruojamos.

3 Kokios pasekmės yra siejamos su teisių in rem įregistravimu?

Turto savininku laikomas asmuo, vėliausiai paprašęs įregistruoti nuosavybės teisę.

Paprastai jeigu įregistruojamas uzufuktas, jis taikomas naujam turto savininkui.

4 Ar yra nustatytos specialios taisyklės ir tvarka, skirtos teisės in rem, į kurią asmuo turi teisę pagal paveldėjimui taikytiną teisę, pritaikymui, jeigu valstybės narės, kurioje remiamasi teise, teisėje tokia teisė in rem nėra žinoma?

Ne.

Paskutinis naujinimas: 31/05/2019

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Teisių in rem pritaikymas - Anglija ir Velsas

1 Kokios teisės in rem galėtų kilti iš paveldėjimo pagal šios valstybės narės teisę?

Pagal Anglijos teisės normas teisės *in rem* negali kilti vien iš paveldėjimo.

2 Ar šios teisės in rem įregistruojamos teisių į nekilnojamąjį ar kilnojamąjį turtą registre ir, jei taip, ar toks įregistravimas privalomas? Kuriame registre (-uose) jos įregistruojamos ir kokie yra įregistravimo reikalavimai ir tvarka?

Netaikoma.

3 Kokios pasekmės yra siejamos su teisių in rem įregistravimu?

Netaikoma.

4 Ar yra nustatytos specialios taisyklės ir tvarka, skirtos teisės in rem, į kurią asmuo turi teisę pagal paveldėjimui taikytiną teisę, pritaikymui, jeigu valstybės narės, kurioje remiamasi teise, teisėje tokia teisė in rem nėra žinoma?

Netaikoma.

Paskutinis naujinimas: 27/08/2021

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Teisių in rem pritaikymas - Gibraltaras

1 Kokios teisės in rem galėtų kilti iš paveldėjimo pagal šios valstybės narės teisę?

Pagal Anglijos teisės normas teisės *in rem* negali kilti vien iš paveldėjimo.

2 Ar šios teisės in rem įregistruojamos teisių į nekilnojamąjį ar kilnojamąjį turtą registre ir, jei taip, ar toks įregistravimas privalomas? Kuriame registre (-uose) jos įregistruojamos ir kokie yra įregistravimo reikalavimai ir tvarka?

Netaikoma.

3 Kokios pasekmės yra siejamos su teisių in rem įregistravimu?

Netaikoma.

4 Ar yra nustatytos specialios taisyklės ir tvarka, skirtos teisės in rem, į kurią asmuo turi teisę pagal paveldėjimui taikytiną teisę, pritaikymui, jeigu valstybės narės, kurioje remiamasi teise, teisėje tokia teisė in rem nėra žinoma?

Netaikoma.

Paskutinis naujinimas: 27/08/2021

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.